V iſo ſis ſi ſere verbū deſideratiuū.i.cū deſiderio videre. et deberet facere ſup.in ſitū penl.ꝓdu.ſicut faceſſo ſis ſi ſitū ſed nō eſt in frequēti vſu.ꝛ formaṫ viſo a viſu ſup.de vi⸗deo u mutato in o.ꝛ inde viſens tis gene.oīs.i.videre cu piens.Viſo cōponiṫ:vt conuiſo ſis: inuiſo ſis ſtre:ꝓuiſo ſis:reuiſo ſis.Et eſt viſo actiuū cū ſuis cōpoſitis: ꝛ eſt ter⸗tie coniugationis.vnde viſere infinitiuus coꝛ.penul.ſicut legere.ꝛ ꝓduc.vi viſo.Vñ quidam: Viſitat infirmū: ſed⁹ amicus viſit amicum.

V iſpilio vel veſpilio onis.i.raptoꝛ: latro: pꝛedo.ꝛ cōponiṫ a violentia ꝛ pilo: qꝛ pilū gerat.i.telū: vt ſic alijs violētiā ingerat.vnde viſpilio diciṫ q̄ſi vi ſpolians.ꝛ tunc cōpo⸗nitur a vi ꝛ ſpolio as.

V iſus.a video dṫ h viſus ſus ſui.i.actus vel paſſio vidēdi. ꝛ eſt viſus ſpūalioꝛ q̄ȝ auditꝰ.ꝛ poniṫ aliq̄n viſus ꝓ quo⸗libet ſenſu.velut cū dicimꝰ Vide quō ſonet ꝛ oleat: ſapi⸗at:caleat:ꝛ dṫ viſus:qꝛ viroꝛ ſit ceteris ſenſibꝰ pſtātioꝛ et velocioꝛ.ꝛ h viſum ſi res viſa vel fantaſma:ſomniū: oſtē⸗tū.ꝛ viſus ſa ſum declinaṫ adiectiue. Vide in ſomniū: et etiam in fulmen.

V ita.a vincio cis diciṫ h vita te infula q̄ caput ſacerdotis li gaṫ.Itē vita eſt q̄ crinibꝰ innectiṫ q̄ fluentes religanṫ ca pilli.Itē vita eſt q̄ coꝛona vinciṫ.Itē vita diciṫ qꝛ ea pe⸗ctus vinciṫ inſtar vitis ligate.vnde vitula dimi.Et vitatꝰ ta tū.i.vita ligatꝰ.ꝛ debet ſcribi vita ꝑ vnū t ſm Hug.De hac Oui.Metha.Vita coarcuerat neglectos alba capil⸗los.Itē a viuo uis diciṫ h vita te ſilr ꝑ vnū t.vel vita dṫ pꝛopter vigoꝛē:vel qꝛ vim teneat naſcēdi ꝛ creſcēdi.vñ et diciṫ vita q̄ſi vim tenēs.ꝛ eſt etymo.vñ ꝛ arboꝛes animā vegetatiuā vel vitā dicunṫ habere.A vita diciṫ h ꝛ h vi⸗talis ꝛ h le.ꝛ inde vitaliter aduer.ꝛ ſubſtantiue h vitalis huius vitalis.ꝛ facit ablatiuū in e vitale.ꝛ eſt pꝛopꝛiū no men viri.Et diſtinguitur tripleꝛ vita ſm theologū.ſ.vita nature:vita grē:ꝛ vita glie.Vita nature viuūt boni ꝛ ma li:vita grē iuſti viatoꝛes:vita glorie beati cōpꝛehenſoꝛes. De hac vita beata loquēs Aug.dicit: Multi enī ſunt pa gani q̄ ſm quandā vite huiꝰ ꝯſuetudinē dicunṫ boni ꝛ ho mines inocētes:ꝛ q̄ſi obſeruātes ea q̄ in lege ꝑcepta ſunt: deferētes honoꝛē parētibꝰ ſuis:nō mechātes:nō homici diū perpetrātes:non furtū faciētes:non falſum aduerſus quenq̄ȝ teſtimoniū perhibētes.ꝛ cetera q̄ in lege mādata ſunt velut xp̄iani obſeruāt ꝛ xp̄iani nō ſunt.ꝛ plerūq̄ȝ ſe iactant: quō iſti phariſei dicētes: Nūquid ꝛ nos ceci ſu mus:Sed oīa hec inaniter faciūt:qꝛ non intrant ꝑ oſtiū ſed aliunde.Quid enī ꝓdeſt vana iactantiū de bene viuē do inflatio:dū ad finē perpetualiter bene viuēdi vita eo⸗rū nō ꝑuenit:Ad h enī debet vnicuiq̄ȝ ꝓdeſſe bene viuē: vt detur ei ſemꝑ viuere.Nā ſicut nō datur bene ſemp vi uere:q̄d ꝓdeſt ei bene viuere ad tp̄s:igiṫ nec bene viuere dicēdi ſunt:q̄ finē bene viuēdi vel cecitate neſciūt:vel in⸗flatione ꝯtēnunt.Nō eſt aūt cuiq̄ȝ ſpes vera ꝛ certa viuē di niſi agnoſcat vitā q̄ eſt xp̄s:ꝛ per ianuā intret in ouile. Vide in opus:ꝛ in beatus.Itē eſt vita actiua ꝛ ꝯtēplati⸗ua:ꝛ conſiſtit vita contēplatiua pꝛincipaliter in bono cō⸗tēplabili:ſicut ꝛ vita actiua in optimo agibili.Et ſcias q̄ vita actiua eſt diſpoſitio ad vitā ꝯtēplatiuā. Vñ diċ Iſi. in li.de ſūmo bono:Qui pꝛius in vita actiua ꝑficit: bene ad contēplationē aſcēdit.Et ideo q̄ȝdiu nō ꝑuenit hō ad perfectionē in vita actiua:nō pōt in eo eē vita ꝯtēplatiua niſi ſm quandā inchoationē ꝛ impfecte.tūc enī hō diffi⸗cultatē patiṫ in actibꝰ moꝛaliū virtutū.ꝛ opoꝛtet q̄ tota ſolicitudine ad ipſos intēdat:vñ ꝛ retrahiṫ a ſtudio ꝯtē⸗plationis. Sed q̄n iam vita actiua ꝑfecta eſt: tūc opatio⸗nes virtutū moꝛaliū in pꝛomptu habet: vt eis non impe⸗dientibꝰ libere ꝯtēplationi vacet. Itē ſcias q̄ vita actiua q̄ȝtū ad hanc partē q̄ ſaluti pꝛoximoꝝ ſtudet eſt vtilioꝛ q̄ȝ ꝯtēplatiua. Sȝ ꝯtēplatiua eſt dignioꝛ:qꝛ dignitas ſignifi cat bonitatē alicuiꝰ pꝛopter ſeipſum: vtilitas vō pꝛopter aliū.ſed vita actiua q̄ nō ad aliū ſed ad ſeipſum oꝛdinaṫ tm̄:nec dignioꝛ nec vtilioꝛ eſt q̄ȝ ꝯtēplatiua:imo cōparaṫ ad ꝯtēplatiuā:ſicut vtile ad id reſpectu cuiꝰ eſt vtile. No etiā q̄ felicitas ꝯtēplatiua de q̄ phi tractauerūt in contē⸗platione dei cōſiſtit: qꝛ cōſiſtit ſm pħm in actu altiſſime potentie q̄ in nobis ē.ſ.intellectꝰ:ꝛ habitu nobiliſſimo.ſ. ſapiētia:ꝛ in obiecto digniſſimo q̄ō deus eſt.vñ ꝛ philo. vltimū tp̄s vite ſue reſeruabant vt diciṫ ad ꝯtēplandū di⸗uina:pꝛecedens tēpus in alijs ſciētijs expēdentes: vt ex il lis habilioꝛes ſiērēt ad conſiderādū diuina. Itē volo te ſcire q̄ vita actiua cōſiſtit in oībus agibilibꝰ:ſiue ſint ad ſeipſum ſiue ad aliū.ſed pꝛincipaliter cōſiſtit in his q̄ ad aliū ſunt:qꝛ bonū multoꝝ ſm pħm in pꝛincipio ethicoꝝ eſt diuiniꝰ q̄ȝ bonū vniꝰ.vñ ꝛ iuſtitia q̄ ad alterū ē a pħo in.v.etħ.diciṫ eē pulcherrima virtutū:ꝛ in hocipſo q̄ hō alioꝝ ſaluti ꝛ regimini ſtudet ſe plus diligit:ꝛ ſibi melio⸗rē partē reſeruat:qꝛ diuiniꝰ ē ꝛ ſibi ꝛ alijs cām bone ope rationis eē q̄ȝ ſibi tm̄ ſicut dicit pħs in.v.etħ. Vita ꝛ vito tas ꝓdu.pꝛimā.vñ vſus: Ut tibi ſit vita pꝛo poſſe picula vita.Vide in contēploꝛ:ꝛ in cena:ꝛ in ſciētia:ꝛ in ſol:ꝛ in lia:ꝛ in virtus.De breuitate pn̄tis vite dicit Sen̄. Pūctū eſt quod viuimꝰ:ꝛ adhuc puncto minꝰ. Et Greg.in.xv.li. Mo.tractās illud Job.xxi.Ducūt in bonis dies ſuos: ꝛ in pūcto ad inferna deſcēdūt.ſic dicit:Oīs lōgitudo tē⸗poꝛis vite pꝛeſentis punctus eſſe cognoſciṫ:qum fine ter minatur: quicq̄d enī trāſire potuit ſubitū fuit. In pūcto ſtilū ponimꝰ ꝛ leuamus:q̄ſi ergo in pūcto vitā tetigit:qui hanc accepit ꝛ amiſit.

V italia.a vita pluraliter h vitalia liū.i.inteſtina:qꝛ ibi vita i.aīa ꝯtineṫ.ꝛ eſt pluralis numeri tm̄.

V italis in vita exponiṫ.

V itatus ta tū.i.vita vel vitis oꝛnatus.ꝛ dicitur a vita te pꝛo infula ſacerdotis.

V itella.a vitis diciṫ h vitella le quedā herba: qꝛ ſicut vitis quicq̄d pꝛimū habuerit appꝛehēdat: ꝛ coꝛimbos habet quos anulos vocant.

V itellus.a vita dṫ h vitellus li:moꝛellꝰ ſiue meditulliū oui. Inueniṫ in plurali hec vitella loꝝ.

V itiligo.a vitis diciṫ h vitiligo nis:vel vituligo:vimen eſt cū quo vitis ligatur:ꝛ poniṫ ſimpliciter pꝛo ligatura vel impedimento.

V itio.a vitiū dṫ vitio as atū are.i.coꝛrūpere: qꝛ vitia coꝛrū⸗pūt.Et cōponiṫ:vt cōuitioꝛ aris. Itē deuitio as.i.valde vitiare:vel vitia vel malos moꝛes auferre. Itē inuitio as i.valde vitiare.reuitio as.i.iterū vitiare vel vitia auferre. ꝛ coꝛ.pꝛimā vitio.vide in vitiū.

V itioſū li dimi.paruū vitiū.

V itis.a vinco cis diciṫ h vitis huiꝰ vitis:qꝛ vites vinciunṫ ꝛ religanṫ inter ſe:vel qꝛ vim cito radicādi habeant inte⸗rius.Et nota q̄ in gtō plurali.ſ.vitium debet reſeruari in ſuo ſono cauſa differentie huiꝰ noīs vitiū tij. Vitis vſum pꝛimꝰ Noe inſtituit.ꝛ ꝓdu.vi.

V itium.a vinco cis diciṫ h vitiū tij: qꝛ vincit hominē: ꝛ ſic debet ſcribi ꝑ c.vnde vitioſus ſa ſum.Et cōparaṫ.vnde h vitioſitas tatis ſm Hug. Alij vō dicūt q̄ vitiū diciṫ a ve⸗to tas ſiue a vetando: ſic a vitiū diciṫ vitio as.ꝛ ſic debet ſcribi ꝑ t.ꝛ coꝛ.i ante t vitiū ꝛ vitio as. Sed ꝯuitiū ꝓdu. i ante t.ſed meliꝰ cōponiṫ a cō ꝛ vita:qꝛ ꝯuitiū eſt impꝛo periū ꝯtra vitā:vel ꝯtumelia.ꝛ h magis mihi placet.ꝛ di citur vitiū peccatū:dedecus: macula. Itē vitia dicunṫ in grāmatica:q̄ in eloquio cauere debemus:vt vitia anneꝛa barbariſmo ꝛ ſoleciſmo.De quibus dixi in quarta par⸗te.ꝛ coꝛ.vitiū pꝛimā. Vñ Hoꝛatius: Omnibus eſt vitiū cantoꝛibus inter amicos.

V ito.a vita diciṫ vito tas taui tare.i.cauere: effugere: q̄cq̄d cōtra vitā eſt declinare.vnde h ꝛ hec vitabilis ꝛ hoc le:et vitabundus da dū. Vito cōponiṫ vt deuito tas:euito tas i.valde vitare.vnde h ꝛ h deuitabilis ꝛ h le: ꝛ euitabilis le.ꝛ ꝑ cōpoſitionē indeuitabilis le: ineuitabilis le.inuito tas q̄ſi nō vitare.i.ad ſe trahere ꝛ illicere. Vito ꝛ eiꝰ cōpo ſita actiua ſunt:ꝛ ꝓducūt hanc ſyllabā vi. Vñ Ouidiꝰ de reme. Que nimis apparēt retia vitat auis. Itē vito tas.i.

vitare:ornare. ⁊ tūc dicit̄ a vita te pro infula: ⁊ ſcribit̄ ſīr p vnū t. ⁊ pdu. vi.

Vitreus in vitrū eſt.

Vitricus. A nouus deriuat̄ h vitric⁹ ci. i. patrin⁹ vel patriaſter. ſ. q̄ vxorē ex alio viro filiū vel filiā habētē duxit. ⁊ dr̄ ſic q̄ſi nouitric⁹ q2 a matre ſupducat̄ nou⁹. vel dr̄ vitric⁹ a vitro: q̄ſi vitreus cuſtos ⁊ imaginari⁹: q2 nō eſt ver⁹ pr̄ ſ3 falſus. Sic eni p vitrū res videt̄ alia q̄ eſt: vel corporis imago ⁊ nō res: ſic videt̄ ille pr̄ ⁊ nō eſt. Vl' aūt dr̄ vitric⁹ q̄ſi vicē tenēs cuſtodis. i. pr̄is: vl' q̄ſi vitre⁹ cuſtos: etymo. eſt: ⁊ cor. penul. Vn̄ Oui. de reme. Vitric⁹ ⁊ gladij ⁊ acuta dimicet haſta. Et inde vitricius cia ciū adiectiue.

Vitrū. a vireo res dicit̄ h vitrū tri: vnde vitreus trea treū. et dicit̄ vitrū q2 in ſui pſpicuitate trāſluceat. Nā liquor in eo poſit⁹ extra declarat̄. Vn̄ dicit Grego. in. xix. li. mora. exponēs illud Job Non adeq̄bit̄ ei aurū vel vitrū. Auri inq̄t metalli nonim⁹ potiori metallis oib⁹ claritate fulgē. vitri vo natura eſt vt extrinſec⁹ viſum: intrinſec⁹ pura pſpicuitate plluceat. In alio metallo quicq̄d intrinſec⁹ cōtinet̄ abſcōdit̄: In vitro vo quilibet liquor q̄lis ꝯtinet̄ interius talis demōſtrat̄ exteri⁹: atq3 vt ita dixerim: oīs liquor in vitreo vaſculo clauſus patet. Quid ergo aliud in auro vel vitro accipim⁹ niſi illā ſupnā patriā: illā bonoꝝ ciuiū ſocietatē: quoꝝ corda ſibi inuicē ⁊ claritate fulgēt: ⁊ puritate trāſlucēt: quā Jo. in Apoc. xxi. ca. ꝯſpexerat cū dicebat Ipſa ciuitas aurū mundū: ſīle vitro mūdo. Quia eni ſci oēs ſūma in ea btītudinis claritate fulgebūt inſtructa auro dicit̄. ⁊ q̄ ipſa eoꝝ claritas viciſſim ſibi in alterius cordib⁹ patet: vt cū in vniuſcuiuſq3 vult⁹ attēdit̄: ſīl ⁊ ꝯſcia vel ſcia penetrat̄: hoc iterū aurū vitro mūdo ſīl eē memorat̄. Ibi quippe vniuſcuiuſq3 mentē ab alteri⁹ oculis mēbroꝝ corpulētia nō abſcōdit ſed patebit anim⁹ corporalib⁹ oculis ipa etiā corporis armonia ſic vnuſquiſq3 tūc erit pſpicabilis alteri: ſic nūc pōt eē cōſpicabilis ſibi.

Vitula le dimi. parua vita. Itē vitalis parua infula vl' corona: ⁊ tūc eſt dimi. de vita pro infula. vide in vitulus.

Vitulamen. a vitis dr̄ h vitulamen minis vitea planta. ſ. illa infructuoſa q̄ naſcit̄ ad radicē vitis: vel vbicūq3 dūtaxat nō ſit nālis. vel vt dicūt q̄libet talis planta ſic dicit̄ a vitulo: quia naſcat̄ in terra a vitulis arata. Vn̄ in li. Sap. ca. iiij. Spuria vitulamina nō dabunt radices altas. ⁊ pdu. la. Vide de hoc in ſpurius. Item a vitis dicitur vituligo Vide in vitiligo.

Vitulor laris in vitulus vide.

Vitulus. a vireo res dr̄ h vitulus li: ⁊ h vitula le penul. cor. q̄ſi a viriditate. i. ab incorruptiōe dr̄: ſīc ⁊ virgo: vitula ergo parua eſt ⁊ nōdū enixa. Nā enixa iuueca ē aut vacca. vel dr̄ vitul⁹ a vita: q2 ſit dign⁹ vita. vn̄ vitulin⁹ na nū. Et nota q̄ vitula etiā dr̄ q̄dā dea. ſ. leticie vel victorie: vel feſtū illi⁹ dee: vel exultatio victorie. vn̄ vitulor laris. i. letari voce. Itē vitula dr̄ quoddā inſtrumentū muſicū. vn̄ vitulor laris. i. cū vitula cātare. Itē vitula eſt dimi. de vita. de h vide etiā in vitula.

Vitupero ras. a vita ⁊ paro cōponit̄ vitupero ras. i. in vitā alicui⁹ aliq̄d turpe obijcere. vn̄ h ⁊ h vitupabil' ⁊ h le. vn̄ vitupabilit̄ aduer. ⁊ h vituperiū: ⁊ hinc vituperoſus ſa ſū Et cōparat̄. ⁊ cor. pe vitupero.

Viuariū. a viuo uis dr̄ h viuarū rij loc⁹ vbi piſces paſcunt̄ ⁊ impinguant̄ ⁊ viuūt.

Viuax. a viuo uis dr̄ viuax cis ge. oīs. i. viuidus: fortis. ⁊ cōparat̄. vn̄ h viuacitas tatis. Et vt dicūt Viuax ingeniū ſ3 viuidus eſt color oris.

Viuidus da dū. i. fortis: agilis. ⁊ deriuatur a viuus. Vide in viuax.

Viuo viuis vixi victū. vnde viuus ua uū. Viuo cōponit̄: vt aduiuo uis. i. valde vel iuxta vl' ad vtilitatē viuere. Diuiuo uis. i. ſīl vel cū alio viuere. vn̄ h ꝯuict⁹ tus tui. reuiuo uis Et hinc incboa. viuiſco ſcis: aduiuiſco ſcis: ꝯuiuiſco ſcis: reuiuiſco cis. Viuo ⁊ ei⁹ cōpoſita ſunt neu. ⁊ faciūt pteri tū in xi: ⁊ ſupnū in ctū. ⁊ pdu. vi. vn̄ viſus: Viuo facit vixi vici vinco: vincio vinxi.

V ante L

Vlcero. ab vlc⁹ deriuat̄ vlcero ras raui rare. i. vulnerare: vlcus facere: vlcerib⁹ implere. Et cōponit̄: vt deulcero as. i. valde vel deorſū vlcerare: vel vlcera auferre. exulcero ras in eodē ſenſu. ⁊ eſt actiuū cū ſuis cōpoſitis. ⁊ cor. ce.

Vlciſcor ſceris vltus ſum vlciſci. i. punire vel vindicare. vn̄ h vltor toris: ⁊ h vltrix cis. Vide in vindico.

Vlcus. ab oleo les dr̄ h vlcus ceris q̄ſi olcus: q2 oleat. vuln⁹ ad animā refert̄: vlcus vo ad corpis iniuriā. Itē vuln⁹ ē corpis recens plaga: vlcus īueteratū vuln⁹. Itē vuln⁹ qd̄ ferro vel fuſte vel lapide fit q̄ſi vi: vlcus vo qd̄ p ſe naſcit̄ in cute. ſ. putredo ipſa: q2 oleat. Vn̄ q̄dā: Illatū vuln⁹ īnatū dr̄ vlcus. vnde vlceroſus ſa ſum. i. vlcerib⁹ plen⁹. Et cōparat̄ vlceroſus ſior ſim⁹: vnde vlceroſe ſius ſime aduer. ⁊ hec vlceroſitas tatis.

Vlcea cee locus paſcue: ab vligo dicit̄.

Vliginoſus in vligo exponit̄.

Vligo. ab vlna dicit̄ h vligo ginis nālis humor terre ab ea nunq̄ recedēs ſed ei ſemp adherēs: q̄ſi inſepabile accn̄s. vn̄ vliginoſus ſa ſum. i. vligine plen⁹ ⁊ pinguis: humid⁹: fecūdus. vn̄ ager proprie dicit̄ vliginoſus: q2 ſemp vuet. Humidus vo dicit̄ quia aliq̄n ſiccat̄. Et comparatur. et pducit li vligo.

Vlyxes. olon qd̄ eſt totū cōponit̄ cū xenos qd̄ ē pegrinū vl' ſenſus: ⁊ dr̄ h vlyxes xis q̄ſi oloxenos. i. totus in ſenſu: vl' totus ſenſat⁹: vel q̄ſi pegrin⁹ oīu3. Iſte deſignat ſapientē qui in h mūdo ꝯuerſat̄ tanq̄ pegrin⁹. Nō eni h habem⁹ manentē ciuitatē: ſ3 inquirim⁹ futurā. Vlyxes eni multū pegrinat⁹ ē in vita ſua. ⁊ facit vtūs vlyxes vel vlyxe. Oui. epi. in pnci. Hāc tua penolepe lento tibi mittit vlyxe. Itē inuenit̄ h vlyxeus xei pro vlyxes. vl' vlyxeus xea xeū poſſeſſiuū. ſed vlyxeus poſſeſſiuū eſt tetraſyllabū. vlyxe⁹ vo propriū nomē eſt triſſyllabū: q2 eu in vocatiuo eſt diphthongus: genitiu⁹ vo par eſt in ſyllabis poſſeſſiuo: q2 eu nō eſt diphthongus ibi.

Vlyxeus in vlyxes exponit̄.

Vllus. ab vn⁹ dr̄ vllus la lū. i. aliq̄s. ⁊ eſt penl̄. gtī cōis: tū in pſa ſemp debet acui vlli⁹. ⁊ inde vſpiā ⁊ vſq̄. i. in aliquo loco. Et cōponit̄: vt nuſpiā ⁊ nuſq̄.

Vlna ne ſm quoſdā eſt vtriuſq3 man⁹ extēſio: ſm alios brachiū vel cubit⁹ qd̄ veri⁹ dr̄. Lu. ij. c. Accepit eū in vlnas ſuas. i. inter brachia ſua. grece vo vlneos vel vlenos cubitus dr̄. vn̄ h vlna ne: ⁊ h vlnula le dimi. ⁊ h ⁊ h vlnalis et h le: ⁊ vlnarius ria riū: ad vlnā ptinēs. ⁊ vlno nas in vlna mēſurare. De h etiā dixi in brachiū.

Vlnale in vlna exponit̄.

Vlnalis in vlna exponit̄.

Vlnula le dimi. parua vlna.

Vltor. ab vlciſcor ſceris vltū tu dr̄ hic vltor toris. i. punitor: vindicator. Et dic̄ Pap. Vltor facit ne impune ſit fcā iniuria. Defenſor vo curat ne fiat iniuria. Item vindicator differt ab vltore: qd̄ pōt patere in vindico cas.

Vltra aduer. loci. Et cōparat̄ vltra terior tim⁹. pōt etiā eē ppoſitio q̄n regit caſum: vt vltra rhenū.

Vltrix. ab vltor or in rix fit h vltrix cis. i. punitrix: vel vindicatrix: ⁊ ē fe. ge. in nt̄o actō ⁊ vt̄o ſingulari. In alijs vo caſib⁹ ē oīs ge. ⁊ facit ablatiuū ſingularē in e vel in i vltrice vel vltrici. Vide etiā in vltrix.

Vltro. i. vltra vel ſponte.

Vltroneus nea neū. i. ſpōtane⁹ vel vlterior. ⁊ dr̄ ab vltro.

Vltus. ab vlciſcor ſceris dicit̄ vltus ta tū. Propheta: Et in noīe dn̄i: q2 vltus ſum in eos. ⁊ ſepe accipit̄ in paſſiua ſignificatiōe: vt vltus. i. vindicat⁹: defenſus. Et cōponit̄: vt inultus ta tū. i. nō vltus.

Vlua ue herba eſt paluſtris. vn̄ vluoſus ſa ſum.

Vlula le in vlulo las exponit̄.

Vlulo las laui lare. i. flere: vel fortiter clamare: vlulatū face. ⁊ eſt lupoꝝ ⁊ feminarū. vnde h vlulat⁹ tus tui. i. lamentū.

meroꝛ: fletus. ⁊ vlula le qda auis q̄ flere videt̃: vñ dicunt ea dici ſic ab oleagi. i. a ficto fletu. Jn. xiij. c. Jſa. dicit̃: Et rñdebūt ibi vlule in edib⁹ eius. vbi dicit glo. Ulule aues ſunt magnitudinis coꝛuine: q̄ figētes roſtrū in lutū boꝛrē de ſtridēt. Ululo las cū ſuis cōpoſitis ſiq̄ bꝫ neu. eſt ⁊ ſcribit̃ p vnū l. coꝛ. vo pꝛimā ⁊ penl̃. Vñ Oui. epi. Pꝛonuba teſiphone thalamis vlulauit in illis.

V ante M

Vmbilic⁹ ci penul. pdu. dr̃ ab vmbo qꝛ fit q̄ſi vmboilioꝝ. Eſt vo vmbilic⁹ medius locus toti⁹ coꝛpoꝛis: ⁊ etiā ilioꝝ: ſicut vmbo dicit̃ media pars ſcuti: vel locus in medio clipei. Ex vmbilico pēdet infans in vtero: ex eo etiā nutrit̃. Oꝫ aūt dicit̃ vmbilic⁹ q̄ſi vbi vel vnde liquoꝛ etymo. eſt. Et ſcias ꝙ luxuria viri eſt in lūbis: ⁊ feminis in vmbilico. Vñ dicit Greg. ꝙ viris luxuria in lumbis fit: feminis in vmbilico: teſtat̃ dñs q̄ de diabolo ad ſanctū Job loquit̃ dicens: Uirt⁹ ei⁹ in lūbis ei⁹: ⁊ foꝛtitudo ei⁹ in vmbilico vētris ei⁹. A pꝛincipali igit̃ ſexu lūboꝝ noīe luxuria deſignat̃: cū dñs dicit Sint lūbi vr̃i pcincinci. Lumbos eni pꝛecingim⁹ cū carnis luxuriam per ɔtinentiā coartam⁹. Uide in lūbus. Et ſcias ꝙ infans in vētre matris mingit p vmbilicū vt dixi in ſumen.

Vmbo bonis in vmbilicus vide.

Vmbra bꝛe dicit̃ aer carēs ſole: ſic dicta quia fit cū ſolis radijs aliqd obijcit̃. vnde vmbꝛatic⁹ ca cū penul. coꝛ. ⁊ hoc vmbꝛaculū li: ⁊ vmbꝛoſus ſa ſum. Et comparat̃. vnde hec vmbꝛoſitas tatis.

Vmbꝛatilis. ab vmbꝛa dicit̃ h̄ ⁊ h̄ vmbꝛatilis ⁊ hoc le ſm Hug. Sꝫ magis videt̃ deriuari a vbo vmbꝛo bꝛas: cū coꝛ. penul. ſicut ſoꝛbilis. Uel dic ꝙ excipit̃ a regula ſic parilis ſi vis ſuſtinere Hug.

Vmbꝛella le dimi. parua vmbꝛa.

Vmbꝛo. ab vmbꝛa dicit̃ vmbꝛo bꝛas bꝛaui bꝛare. i. obſcurare: coopꝛire. Et cōponit̃: vt adumbꝛo bꝛas. i. valde vmbꝛare. obumbꝛo bꝛas. i. vndiq̄ꝫ vmbꝛare. Umbꝛo ⁊ eius compoſita ſunt actiua.

V ante N

Vnanimis. ab vn⁹ ⁊ anim⁹ cōponit̃ h̄ ⁊ h̄ vnanimis ⁊ h̄ me ⁊ vnanim⁹ ma mū. i. vni⁹ animi. vnde vnanimiter aduer. ⁊ h̄ vnanimitas tatis. i. animi vnitas: cōcoꝛdia. Uide in animus. ⁊ coꝛ. ni.

Vncia in vnis eſt.

Vnciatim aduerbiū. i. p vncias vel de vna vncia in aliam. et dicit̃ ab vncia.

Vncinulus li dimi. paruus vncinus.

Vncinus ni penul. pdu. vide in vncus.

Vncio as. i. vncia vel vncijs menſurare. ⁊ dicit̃ ab vncia.

Vncio cis cire. i. alligare: vnco cape. ⁊ dicit̃ ab vncus ci.

Vnciola le dimi. parua vncia.

Vnco cas. i. curuare. ⁊ inde cōponit̃ abunco cas: adunco as redunco cas: ſubunco cas. i. poſt vel parum vncare. Et eſt vnco actiuū cū ſuis cōpoſitis.

Vnctus. ab vnguo guis dicit̃ vnct⁹ ta tū. Et cōparat̃. vnde hec vnctura re: ⁊ hoc vnctū vncti. ⁊ vncto ctas frequen: a quo vnctito tas aliud frequen. De vnctione extrema habes in vnguo.

Vncus. ab vnco cas dicit̃ vncus ca cū. i. curu⁹. ⁊ h̄ vnc⁹ ci inſtrumentū curuū ad aliqd capiēdū. ⁊ h̄ vncinus ni. Jtem Amos. viij. ca. Et ecce vncinū pomoꝝ. Et dicūt qdā ꝙ vncinus dicit̃ ab vncus. Alij dicūt ꝙ deriuat̃ ab vnco cas: nec eſt dimi. de vncus niſi quo ad vocē: ſꝫ ē idē q̄ vnc⁹. vñ Uſus: Unco dat vncinos: ⁊ eos nō pcutit vncus. Oꝫ āt dr̃ vncin⁹ q̄ſi vngue cedēs etymo. eſt. Uncus cōponit̃: vt adunc⁹ ca cū. i. recuru⁹. vnde aduncul⁹ la lū: ⁊ obunc⁹ ca cū: ſubunc⁹ ca cū aliq̄ntulū curuus vel parū.

Vnda. ab eo is dicit̃ h̄ vnda de. ⁊ ē vnda ſupioꝛ pars aq̄. ſ. ſupioꝛ liquoꝛ q̄ ſemp in motu eſt. ſed aq̄ eſt ſtatiua ⁊ ſine motu eq̄lis: vñ aq̄ dicit̃ q̄ſi eq̄. ſꝫ vnda p ſe nō eſt aq̄: ſꝫ aq̄ in quodā motu ⁊ agitatiōe: q̄ſi ab eundo ⁊ redeundo aq̄ vocata eſt q̄ſi eunda: qꝛ ſemp eſt in motu. vnde vndoſus ſa ſum. i. plen⁹ ⁊ frequēs vndis. Et cōparat̃. vnde h̄ vndoſitas tatis. Jtē ab vnda dicit̃ vndo das q̄d nō eſt in vſu. ſed ab eo cōpoſita abundo das: exundo das: inundo das redundo das. Et eſt vndo neutrū cū ſuis cōpoſitis: ⁊ pꝛoducūt penul. vndabit vndabā vndare: ⁊ conſimilia. vide in abundo das. Uel ſm quoſdā pꝛedicta vba cōponunt̃ ab vnda ⁊ pꝛepoſitionib⁹. ⁊ eſt vndare abundare: bullire in cumulos ſurgere.

Vnde aduerbiū loci. i. a quo vel ex quo loco: vel ex q̄ re vel cauſa ſm Papiam.

Vndecēnis ab vndecim ⁊ ann⁹ cōponit̃: vt h̄ ⁊ hec vndecēnis ⁊ h̄ ne. i. vndecim annoꝝ. vnde h̄ vndecenniū nij ſpaciū vndecim annoꝝ.

Vndecies aduerbium numeri. i. vndecim vicibus: ab vndecim dicitur.

Vndecim pluralis numeri ⁊ indeclinabile nomē numerale ex vnū ⁊ decem componitur.

Vndenarius in vndenus eſt.

Vndenus. ab vndecim dicit̃ vnden⁹ na nū: ⁊ vndenari⁹ ria riū: ⁊ h̄ vndenari⁹ rij pꝛo illo numero. ⁊ vndecim⁹ ma mū Et pdu. de vndenus.

Vndiq̄ꝫ aduer. i. ex oī parte. ⁊ grauat̃ penulti. vñ ꝙ diſiunctio encletica nō inclinat h̄ accentū pꝛecedētis ſyllabe ad ſe. i. iuxta ſe: qꝛ pꝛecedēs vocalis coꝛrupta eſt in vndiq̄ꝫ. Nā vndiq̄ꝫ cōponit̃ ex vnde ⁊ q̄ꝫ. ⁊ ſilr̃ cōtingit in deniq̄ꝫ q̄d cōponit̃ ex denuo ⁊ q̄ꝫ.

Vndo das in vnda exponit̃.

Vndula le dimi. parua vnda.

Vnguentarius in vnguentū exponit̃.

Vnguentū. ab vnguo dicit̃ h̄ vnguētū ti: ⁊ h̄ vnguen nis in eodē ſenſu. ⁊ hinc vnguētari⁹ ria riū. i. ad vnguentū ptinens: vel vnguentū vēdens. ⁊ vnguēto tas. i. vnguēto vngere. Uide in vnguo guis. Et vt dicit Pap. vnguentū eſt omne quod ex cōmuni oleo confectū ſpecierū cōmixtione augetur odoꝛis iucunditatē ſumēs ⁊ longe redolens. Et eſt neu. ge.

Vnguis. Ab vnguo dr̃ h̄ vnguis hui⁹ vnguis: vnde ⁊ h̄ vngula le. ⁊ ē vnguis hominū ⁊ auiū: vngula le alioꝝ aīaliū Et dr̃ vnguis ab vnguo: qꝛ eo ſolem⁹ vngere. Jtē vngula dicit̃ gen⁹ toꝛmēti: qꝛ effodiat. Jtē ⁊ fidicula a fidis: qꝛ hac rei toꝛquentur in eculeo: vt fides inueniat̃. Jtem ab vngula dicit̃ vngulat⁹ ta tū qui habet vngulas magnas. Uide in vnguo guis.

Vngula in vnguo exponit̃.

Vngulus. ab vngula dr̃ h̄ vngul⁹ li anul⁹ gēmat⁹: qꝛ ſic vngula carni ita gēma anulo accingit̃.

Vnguo gis xi ctū: vnde vnctus ta tū. ⁊ a gtō vncti addita o fit vnctio. Unguo componit̃: vt adunguo gis: inunguo gis: perungo gis. Unguo gis ⁊ ei⁹ cōpoſita ſunt actiua: ⁊ faciunt p̄teritū in xi: ⁊ ſupinū in ctū. Et ſcias ꝙ vnguo in pꝛma pſona hꝫ u poſt g: ⁊ o conuerſa in is deberet ſecūdā pſonā facere vnguis: vt poſt g eēt u. ſꝫ qꝛ eēt cōcidētia inter nomē vnguis ⁊ ſecūdā pſonā hui⁹ vbi vnguo ſi diceret̃ vnguis: iō ad vitādā cōcidentiā ſubtrahit̃ u a ſecūda pſona ⁊ ab oīb⁹ q̄ foꝛmāt̃ ab ea: ⁊ dicit̃ vnguo gis git ⁊c̃. De deriuatiuitatis aūt eſt opinio. Quidā vo dicūt ꝙ vnguentū ⁊ vnguen deriuant̃ a ſecūda pſona vngis: ⁊ ſic nō habēt u poſt g. Alij dicūt cū quib⁹ ego: ꝙ vnguentū ⁊ vnguen deriuant̃ a pꝛma pſona. ſ. ab vnguo: vñ habēt u poſt g: ⁊ vnguis nomē ſilr̃. Unguo in pꝛma pſona habet u ſꝫ in alijs nō. Hic de vnctione extrema videam⁹. ſ. q̄ eſt ſacrm̄ eccleſie. Scias ergo ꝙ octo ɔcurrūt ad ſacrm̄ extreme vnctionis: que innuunt̃ in q̄dā auctoꝛitate btī Jacobi aplī: Jnfirmat̃ inq̄t q̄s in vobis inducat pꝛeſ byteros eccleſie: ⁊ oꝛent ſup eū vngētes eū oleo in noīe dñi: ⁊ oꝛatio fidei ſaluabit infirmū ⁊ alleuiabit eū dñs: ⁊ ſi in pctīs ſit dimittentur ei. Pꝛimū eſt ſubiectū. ſ. pſona ſingularis cū dicit: q̄s. Secūdū eſt cā cū dicit: infirmat̃. Ex quo pꝫ ꝙ nō de

bet dari niſi infirmis q̄ ſunt in periculo mortis naturalis
Vñ nõ debet dari latronib⁹ q̄ occidunt̃: nec prelianti in
bello vel in duello: qꝛ ſm̄ fortunã ſunt in periculo mortꝭ:
nõ ſm̄ naturã. Tertiũ eſt poſtulatio ⁊ deſideriũ: cũ addit
inducat. Ex quo patet ꝙ nõ debet dari niſi petẽti v̄bo vel
ſigno manifeſto: ⁊ habẽti vſum liberi arbitrij: q̄ ſoli pete-
re p̄nt. vñ ꝯſueuit dici Nõ eſt vngẽdus furioſus: morio
paruus. Dicit̃ aũt morio a morte eo ꝙ in eo nõ viget ĩtel
lectus. Et hoc intellige niſi furioſus haberet lucida inter-
ualla in quibus ſacr̃m recognoſceret: qꝛ ſic ei in ſtatu ſuo
cõferri poſſet in periculo mortis. Quartũ eſt miniſter: cũ
dicit: preſbyteros eccleſie. Ex quo pꝫ ꝙ h̄ ſacr̃m nõ debet
dari niſi a ſacerdotib⁹: nõ a laicis: nec etiã a diaconib⁹. ⁊
inde eſt ꝙ ſacr̃m extreme vnctionis nõ eſt ſacr̃m neceſſi-
tatis ſic̃ baptiſm⁹. vñ nõ ita cõmittit̃ diſpẽſatio ei⁹ oib⁹
in articulo neceſſitatis: ſꝫ ſolis illis quib⁹ ex officio cõpe
tit. i. ſacerdotib⁹. Diaconib⁹ aũt etiã baptizare nõ cõpetit
ex officio. Quintũ eſt materia. vñ dicit: vngentes eũ oleo.
Nã materia hui⁹ ſacri eſt oleũ oliue ꝯſecratũ ab epo. In
oibus nãqꝫ ſacris q̄ indigẽt materia ſcĩficata pri⁹ ſcĩfica
tio materie fit ꝑ epm̃: ⁊ vſus q̃nqꝫ ꝑ ſacerdotẽ: vt oſtẽdat̃
ſacerdotalis poteſtas ab epali deriuata. Nec debet balſa
mũ poni in materia hui⁹ ſacri: qꝛ balſamũ propter odorẽ
ꝑtinet ad bonitatẽ fame: qꝛ de cetero nõ indigẽt propter
ſe exeuntes: ſꝫ indigẽt tm̃ nitore ꝯſcĩe: q̄ ꝑ oleũ ſignat̃. Se
xtũ eſt forma ꝯſecratiõis olei vꝉ ſacri cũ dicit: in noie dñi
Septimũ eſt modus cũ dicit: Et orent ſuꝑ eũ. Octauũ eſt
effect⁹ duplex. ſ. alleuiatio infirmitatis: ⁊ maxime ſi expe
dit: ⁊ remiſſio pctõꝝ. vñ dicit Et ſi in pctis ſit dimittent̃
ei. Itẽ nota ꝙ ſacr̃m extreme vnctionis nõ debet cõferri
in tp̃e generalis interdicti alicui pſone nõ laico: nec ſacer
doti: nec etiã religioſo: niſi ſuꝑ h̄ habeant priuilegiũ ſpe
ciale. Item vt dixi in materia ſacri extreme vnctionis eſt
oleũ. Sed materia ſacri cõfirmationis eſt oleũ balſama-
tũ: vt oleũ ꝑtineat ad ꝯſciẽtiã quã oportet nitidã habere
eos q̄ ꝓfeſſores diuine fidei ꝯſtituũt̃: ⁊ balſamũ ad famã
quã oportet diffundere ⁊ verbis ⁊ factis fidei ꝓfeſſores.
Sacr̃m aũt ꝯfirmatiõis ⁊ ordinis ſolis epis reſeruat̃: vt
ipm̃ ꝯferre poſſunt. ⁊ imprimit̃ character in ſacro ꝯfirma
tionis: vt dixi in character. Vide etiã in ſacramentum.

Vnicolor loris ois ge. i. vni⁹ coloris. ⁊ cõponit̃ ab vn⁹ ⁊ co-
lor. ⁊ corripit co.

Vnicordia die. i. cõcordia: ab vnicors dicit̃.

Vnicornus. ab vn⁹ na nũ ⁊ cornu cõponit̃ h̄ ⁊ h̄ vnicornis ⁊
h̄ ne habẽs vnũ cornu. ⁊ ſubſtãtiue h̄ vnicornis hui⁹ nis
aĩal habẽs vnũ cornu in frõte: qḋ ⁊ monoceros ⁊ rinoce-
ros dr̃. Propha: Et a cornib⁹ vnicorniũ humilitatẽ meã.
Vide ſupra in rinoceros.

Vnicors. cor cõponit̃ cũ vn⁹ ⁊ dicit̃ vnicors cordis cõis ge.
q̄ſi vni⁹ cordis. ſ. concors. vnde vniconcorditer aduer. Et
ſcias ꝙ antiquit⁹ dicebat̃ h̄ ⁊ hec vnicordis ⁊ h̄ de: ſicut
dixi in cor.

Vnicuba be. i. vni⁹ viri vxor. ⁊ corri. penul. q̄ſi cũ vnocubãs.

Vnicus ca cũ in vnus exponit̃.

Vnifico cas. i. vnũ facere: vnire. vnde vnificus ca cũ.

Vniformis. ab vna ⁊ forma componit̃ h̄ ⁊ hec vniformis ⁊
hoc me. i. vnius forme. vnde vniformiter aduerbiũ. ⁊ hec
vniformitas tatis.

Vnigam⁹. ab vn⁹ na nũ ⁊ gamos vnigam⁹ ma mũ: q̄ vni tm̃
nupſit. ſ. q̄ vel q̄ habuit vel hꝫ vnã vxorẽ vel vnũ maritũ.
vñ h̄ vnigamia mie. i. vne nuptie: vꝉ ꝓpẽtas q̄ aliq̄s dr̃
vnigam⁹. ⁊ cor. ga.

Vnigenitus in genitus exponit̃.

Vnimamme in amazones exponit̃.

Vnimodus da dũ. i. vni⁹ modi: ab vn⁹ ⁊ modi cõponit̃.

Vnio. ab vn⁹ dr̃ vnio nis niui nire: ⁊ vno nas. i. cõgregare:
ꝯiũgẽ. ſꝫ vnare. i. cõgregare ita vt ex ꝯgregatis nõ efficiat̃
vnũ. ſꝫ vnire ẽ ita ꝯiũgẽ vꝉ cõgregare ꝙ ex ꝯiũctis efficiat̃
vnũ: q̄ſi vnũ ex duob⁹ vꝉ plurib⁹ facere. Et hinc vnit⁹ ta tũ
⁊ h̄ vnio nis: ⁊ vnitiu⁹ ua uũ. i. ꝯiũctiu⁹: cõgregatiu⁹. Et
cõponit̃: vt adunio nis: counio nis. ⁊ ſilr̃ cõponit̃ aduno
nas. Vnio ⁊ vno actiua ſunt cũ ſuis cõpoſitis: ⁊ ꝓduc. u.
Itẽ ĩuenit̃ h̄ vnio onis ꝓ lapide vel ſtella. Vide in vn⁹.

Vniuerſale. ab vniuerſus ſa ſum dr̃ h̄ vniuerſitas tatꝭ. ⁊ for-
mat̃ ab h̄ gtõ vniuerſi addita tas. ⁊ h̄ ⁊ h̄ vniuerſalis ⁊ h̄
le. Et differt vniuerſale ſm̄ logicos a p̄dicabili: qꝛ vniuer
ſale diffinit̃ ꝑ eẽ: p̄dicabile v̄o ꝑ dici. Predicabile enĩ eſt
qḋ aptũ natũ eſt de plurib⁹ dici. vꝉe aũt eſt qḋ ẽ aptũ na-
cẽ in plurib⁹. Predicabile ſiue etiã vꝉe diuidit̃ ꝑ genus:
differẽtiã: ſpeciẽ: propriũ: ⁊ accidẽs. de quib⁹ q̄nqꝫ deter
minat Porphyri⁹. Et vt dicit Ariſto. in. j. de aĩa: Vꝉe aũt
nihil eſt: aut poſteri⁹ eſt. Ad cui⁹ intelligẽtiã nota ꝙ tri-
plex eſt vꝉe. quoddã eſt in re. ſ. natura ipſa q̄ eſt in particu
larib⁹: q̄uis in eis nõ ſit ſm̄ rõnẽ vniuerſalitatis in actu.
Eſt etiã quoddã vniuerſale qḋ eſt a re acceptũ per abſtra
ctionẽ. ⁊ h̄ vꝉe poſteri⁹ eſt. ⁊ h̄ mõ forme rerũ in mẽte an-
gelica exiſtentes non ſunt vniuerſales. Eſt inſuꝑ vniuer-
ſale ad rem quod eſt pri⁹ re ipſa: ſicut eſt forma dom⁹ in
mente edificatoris.

Vniuira re penul. cor. vni⁹ viri vxor: vel mulier vnũ virũ ha
bens: ab vn⁹ ⁊ vir cõponit̃.

Vniuocus. ab vn⁹ na nũ ⁊ vox cõponit̃ vniuoc⁹ ca cũ: ⁊ dr̃
vniuocũ qḋ vna voce tm̃ vnũ ſig̃t. ⁊ cor. uo: ſic̃ vult Hug.
Scḋm v̄o logicos vniuoca ſunt quoꝝ nomẽ ẽ cõe. ⁊ ſm̄
illud nomẽ rõ ſubſtãtie eſt eadẽ: vt nomen aĩalis eſt cõe
hoi ⁊ boui: ⁊ ſilr̃ diffinitio ei⁹ ſm̄ illud nomẽ. Dicim⁹ enĩ
Hõ ẽ aĩal: bos ẽ aĩal. ⁊ ſilr̃ Hõ ẽ ſubſtãtia aĩata ſenſibiꝉ: ⁊
bos ẽ ſubſtãtia aĩata ſenſibiꝉ: ⁊ ſic nomẽ eſt eis cõe. ⁊ ſilr̃
rõ ſiue diffinitio eoꝝ ẽ eadẽ ſm̄ illud nomẽ. Nihil enĩ ẽ
hõ ſm̄ ꝙ aĩal ẽ niſi ſubſtãtia aĩata ſenſibilis: ⁊ ſilr̃ bos: et
ſic rõ ei⁹ cõis eſt ⁊c̃.

Vno nas in vnio nis exponit̃.

Vnq̃. i. aliq̄n: q̄nqꝫ: aduer. tp̃is. vide in nunq̃.

Vns vntis maſ. ge. i. vncia. ⁊ dr̃ a vincio cis: qꝛ vniuerſitatẽ
minoꝝ põderũ ſua vnitate vinciat. i. cõplectat̃. Cõſtat ex
dracmis octo. i. ſcrupuꝉ vigintiq̄tuor. qḋ ⁊ ꝓinde legiti
mũ põdus habet̃: qꝛ numer⁹ ſcrupuloꝝ ei⁹ horas diei no
ctiſqꝫ metit̃. vel qꝛ librã efficit duodecies computata. Et
inde dr̃ h̄ vntia tie. Itẽ vntia vꝉ vns cõponit̃: vt h̄ q̄ncũs
tis: ſeptuns tis: ⁊ decuns tis. ⁊ format̃ gtũs a ntõ remota
s ⁊ addita tis vt vns vntis: decuns decuntis. Vntia cõpo
nit̃: vt ſemiuntia tie. i. media vntia.

Vnus. ena grece latine dicit̃ vnũ. vnde vn⁹ na nũ: q̄ſi enus.
⁊ inde vnic⁹ ca cũ. i. ſolus: ſingularis. Vn⁹ ex multis dicit̃
ſꝫ vnic⁹ ſolus eſt. Itẽ vn⁹ numerat̃: vnic⁹ v̄o intra nume-
rũ ſunt̃. Itẽ vn⁹ ad numerũ ꝑtinet: ſolus v̄o de multis in
telligit̃. ⁊ ab vn⁹ vni⁹ vni addita tas fit hec vnitas tatis.
Itẽ iſte abltĩus vna ponit̃ aduerbialit̃: ⁊ tũc acuit̃ in fine
vt vna. i. pariter: vel inſimul: ⁊ ſig̃t vna comitatũ: vt Vna
ꝓficiſcunt̃. Pariter v̄o ſig̃t eq̃litatẽ: vt viã pariter cũ illo
ducit. Ab vnus componit̃ vniformis: vnicolor: ⁊ multa
alia de quib⁹ dixi in ſuo loco. Sꝫ ꝯſueuit q̄ri an ſit dicẽ
dũ vigintiun⁹ hõ: vel vigintiun⁹ hoies: ſꝫ h̄ q̄ſitũ eſt in vi
gintiun⁹. Et nota ꝙ vn⁹ q̄nqꝫ ſig̃t aĩoꝝ vnitatẽ. vñ in acti
bus aploꝝ ca. iiij. Multitudinis aũt credentium erat cor
vnũ ⁊ aĩa vna in dño. ⁊ ſm̄ hoc poſſet dici in plurali Iſte
mulieres ſũt vne. i. vnanimes. ⁊ corda vr̃a ſũt vna. i. vna-
nima. Vnde Lucan⁹: Fecerũt nephas in partib⁹ vnis. i.
vni⁹ animi ⁊ volũtatis. Silr̃ põt in plurali declinari vn⁹:
q̄n ponit̃ cũ quibuſdã noib⁹ q̄ tm̃ in plurali declinant̃: vt
Vna arma: vne nuptie: ſic̃ dixi in tertia parte in ca. de nu
mero noiũ. Itẽ nota ꝙ vn⁹ facit gtm̃ vni⁹: ⁊ dtm̃ vni ſm̄
modernos. tm̃ apud antiquos mobilit̃ declinat̃ vni vne
vni: dtõ vno vne vno: ſic̃ alij alie alij: alio alie alio. ⁊ ita in
telligas de alijs noib⁹ q̄ declinant̃ ſm̄ modernos ſm̄ mo
dũ ꝓnoiũ ſecũdi modi: vt vn⁹: totus: ſolus: nullus: alius:
vter: alter: alteruter: neuter: vterqꝫ. vñ adhuc dicim⁹ Cui⁹
generis neutri: quoꝝ omniũ triũ ſolũ habẽt vtõs. ſ. vnus:
tot⁹: ſolus. ⁊ p̄dictoꝝ omniũ gtũs ſingularis ꝓdu. penul.
Auctoritate tm̃ poetica põt in vſu breuiari: qꝛ i vſu cõis ẽ

In proſa tñ ſemꝑ acuit̃ penul.niſi alius quod ſemꝑ ꝓdu
cit̃:vel alterius qḋ ſemꝑ breuiat̃:ſic dixi in alius. Itē ab
vnus deriuat̃ h̃ vnio onis lapis precioſus ſic dictꝰ qꝛ tm̃
vnꝰ:⁊ nunq̄ꝫ duo vel tres ſil̃ reꝑiant̃. Inuenit̃ etiā vnio
pro ſtella:⁊ pro cepe.⁊ hec vnio dicit̃ pro ꝯiunctione vel
cōgregatione:⁊ tūc dicitur ab vnio nis. In Papia dicit̃
Uniones q̄dā margarite ſunt. Itē inuenitur vniuſmoris
dictio cōpoſita oīs ge.⁊ indeclina.i.cōcors: vt Iſti hoīes
ſūt vniuſmoris.i.cōcordes ⁊ vnanimes. Uñ in pſal.Qui
habitare facit vniuſmoris in domo. Itē ſcias ꝙ vnū ſm̄
Ariſto.eſt indiuiſum a ſe: ⁊ diuiſum ab alijs. Et vt dicit
ph̃s Unū in ſubſtātia facit idem:vnū in quantitate facit
eq̄le:vnū in q̄litate facit ſimile. Itē ſcias ꝙ vnitas bono
rū eſt:⁊ iſta eſt vtilis ⁊ virtuoſa·⁊ eſt vnitas maloꝝ:⁊ hec
eſt noxia ⁊ ꝑniciosa.vñ dicit Grego.in.xxxiiij.mora.Sic̄
ꝑnicioſum eſt ſi vnitas deſit bonis: ita ⁊ ꝑnicioſius ſi nō
deſit malis.qḋ bene maris rubri ſciſſione ſignat̃.dū eni
in duas partes vnda diuidit̃ electo ppl̃o ad terrā ꝓmiſ-
ſionis iter oſtēdit̃:qꝛ dū maloꝝ vnitas ſcindit̃:bone mē-
tes ad h̃ qḋ appetūt ꝓducūt̃.Si maloꝝ vnitas noxia nō
fuiſſet:nequaq̄ꝫ diuina ꝓuidētia ſuperbiētiū linguas in
tanta diuerſitate diſſipaſſet.Uide in pax: ⁊ in thomas.

Hic nota ꝙ vt dicit beatꝰ Berñ.in.v.li.de ꝯſideratiōe
multiplex eſt vnitas. Nā eſt vnitas q̄ collectiua dici pōt:
cū vbi cauſa multi lapides faciūt aceruū vnū:⁊ eſt vnitas
cōſtitutiua cum multa membra vnū corpꝰ: vel multe par
tes vnū quodcūq̄ꝫ totū conſtituūt.⁊ eſt ꝯiugatiua q̄ fit vt
duo iam nō duo ſint ſed vna caro.⁊ eſt natiua q̄ aīa ⁊ ca
ro ⁊ vnꝰ naſcit̃ hō.Eſt etiā vnitas poteſtatiua q̄ hō virtu
tis nō inſtabilis:nō diſſimilis: ſed vnꝰ ſibimet ſemꝑ niti
tur inueniri.eſt ⁊ conſentanea:cū ꝑ charitatē multoꝝ ho-
minū eſt cor vnū ⁊ aīa vna.⁊ eſt votiua cū aīa votis oībꝰ
adherēs deo vnꝰ ſpūs eſt cū deo.⁊ eſt dignatiua q̄ limus
noſter a dei verbo in vnā aſſumptus eſt ꝑſonā.Uerū hec
oīa quid ad illud verū ⁊ ſūmū atq̄ꝫ vt ita dicā vnice vnū
vbi vnitatē cōſubſtātialitas facit:huic vni qḋ vis illoꝝ ſi
aſſimiles:erit quodāmō vnū ſi compares illo. Igit̃ inter
oīa q̄ vnū recte dicunt̃ arcē tenet vnitas trinitatis: q̄ tres
ꝑſone vna ſubſtātia ſunt.ſecūdo illa precellit q̄ ecōuerſo
tres ſubſtātie vna in xp̄o ꝑſona ſunt.⁊ ſubdit poſt pauca
Dico in xp̄o vbū animā ⁊ carnē ſine cōfuſione eſſentiarū
vnā eē ꝑſonā: ⁊ itē abſq̄ꝫ preiudicio ꝑſonalis vnitatis in
ſua numeroſitate ꝑmanere. Nec negauerim hāc ad illud
quoq̄ꝫ genꝰ vnitatis ꝑtinere q̄ aīa ⁊ caro vnꝰ hō eſt. De-
cuit quippe familiarīꝰ ſimiliuſq̄ꝫ cū hoīs ꝯuenire cōſtitu
tione: qḋ pro hoīe cōſtitutū ē ſacr̃m.Decuit etiā cū ſūma
q̄ in deo ⁊ deus eſt vnitate cōgruere vt quō ibi tres ꝑſo-
ne vna eſſentia:ita h̃ ꝯueniētiſſima q̄dā cōtrarietate tres
eſſentie ſint vna ꝑſona.vides ne pulcre inter vtrāq̄ꝫ vni-
tatē hanc collocari:in eo vtiq̄ꝫ qui cōſtitutꝰ eſt mediator
dei ⁊ hominū:quia hō xp̄s ieſus pulcerrima inquā cōue
nientia vt ſalutare ſacr̃m cōgrua igit̃ q̄dā ſilitudine am-
bobus rn̄deat: vt ſaluāti videlicet ⁊ ſaluato tantā deniq̄ꝫ
tanq̄ꝫ expreſſam vnionis vim in ſe preferat ea ꝑſona in q̄
deus ⁊ hō vnꝰ eſt xp̄s:vt ſi illa duo de ſe inuicē predices
non erraueris:deū videlicet hominē:⁊ hominē deū vere
catholiceq̄ꝫ ꝓnūcies. Nō aūt ſilr̃ vel carnē de aīa vel aīaꝫ
de carne:niſi abſurdiſſime ꝑdicas: ⁊ ſi ſilr̃ aīa ⁊ caro vnꝰ
ſit hō vide in ꝑſona. Ex predictis vbis Berñ.colligit̃ ꝙ
vnū eſſe hipoſtaticū tm̄ eſt in xp̄o.

V ante O

V o vis vi vere dicit̃ ab vna qḋ ē vere humere vel potiꝰ ma-
defacere.⁊ eſt u vocalis in vo vis:⁊ non eſt in vſu.⁊ inde
ſm̄ quoſdā interpoſita h cōponit̃ cū in ⁊ dicit̃ imbuo is
⁊ cū cō ⁊ dicit̃ combuo is.

V ocalis.a vox dicit̃ h̃ ⁊ hec vocalis ⁊ h̃ le:⁊ hec vocalis lis
littera que per ſe vocē facit:⁊ ſine quibus littera vox pro-
ferri non poteſt.Et ſunt quinq̄ꝫ vocales.ſ.a.e.i.o.u.⁊ deſi
nit ablatiuus in i: hec vocalis: ablatiuo ab hac vocali.

Et ſcias ꝙ vox vocis ⁊ vocalis producunt u ante c vt pa
tet in illo verſu magiſtrali: Ab cū vocali reliq̄s vult aſſo-
ciari.vñ vitioſum eſt illud: Perimit ſynalimpha vocalē.

V ocatiuus.A voco cas dicit̃ vocatiuus ua uū:ad vocandū
aptus: vel vocationē deſignās. Itē vocatiuus dictus eſt
quidā caſus:quia ꝑ eū aliquē vocamꝰ:vt o virgili.Dicit̃
ēt ſalutatoriꝰ:qꝛ ꝑ eū ſalutamꝰ:vt ſalue o enea:q̄ tm̄ ſemꝑ
ſecūde ꝑſone adiūgit̃. Nā reliq̄ caſus nominū tertie ſunt
ꝑſone:proprie tm̄ ꝑ figurā adiūgit̃ aliq̄ñ cū ꝑ̇ma vel ſecū-
da ꝑſona:vt ego iohānes ſcribo:tu petre vel petrꝰ ſcribis
ille Priſ.ſcribit.⁊ obtinuit vtūs extremū locū apud gre-
cos:quippe imꝑfectior ceterꝭ eē videt̃:niſi vo ſecūde ꝑſo-
ne ꝯiūgi nō pōt cū ſuꝑiores q̄tuor oēs ꝑſonas poſſint cō
plecti figurate adiūcte ꝓnoībꝰ. Ablatiuꝰ caſus propriꝰ ē
romanoꝝ:vt dicit Priſ.in.v.li.Uide de h̃ in tertia parte
in ca.de caſu nominū.

V ociferor raris ratus ſum rari vbū deponē.i.clamare:vocē
ferā emittere.⁊ q̄ñq̄ꝫ ponit̃ ſimpliciter pro loq̄.vñ vocife
rans tis ge.oīs:⁊ cor.fe.

V ocito tas fre.i.frequēter vocare.⁊ format̃ ab vltimo ſuꝑ.
de voco cas.ſ.vocatu:a mutata in i breuem ⁊ u in o:vt vo
catu:vocito tas ſm̄ Priſc.Uñ q̄dā: Plena dolis multis
vocitat̃ ſubdola vulpes.

V oco cas caui care.i.appellare noīare clamare.Et cōponit̃
vt aduoco cas.i.ad ſe vocare.Cōuoco cas.i.ſil̃ cū alio vo-
care.euoco cas.i.extra vocare.inuoco cas.i.in auxiliū vo
care.Aduocat̃ patrociniū daturus:inuocat̃ preſtiturꝰ au
xiliū:euocatur preſtiturꝰ obſequiū.ꝓuoco cas.i.irritare:
porro vocare.reuoco cas.vñ h̃ ⁊ h̃ reuocabilis ⁊ h̃ le. Et
cōponit̃:vt irreuocabilis le.ſeuoco cas.i.ſeorſum vocare
Uoco ⁊ eiꝰ cōpoſita actiua ſunt:⁊ cor.vo.

V ola le fe.ge.eſt media pars manꝰ vel pedis. Item vola in
auibꝰ eſt media pars alarū q̄rū motu pēne agitant̃.

V olatilis.a volo las dicit̃ h̃ ⁊ h̃ volatilis ⁊ h̃ le:⁊ h̃ volatus
tus tui.⁊ cor.ti.

V olemꝰ.a vola dr̃ h̃ volemꝰ mi quoddā genꝰ piri q̄ facit pi
ra adeo magna ꝙ vix in vola poſſint includi: ita bn̄ īplēt
illā.vñ h̃ volemū mi fructus eius.

V olito tas verbū frequē.i.frequēter volare.⁊ format̃ a vo-
latu vltimo ſuꝑ.de volo las: a mutata in i breuē: ⁊ u in o.

V olitū in volo vis eſt.

V olo.a vola qḋ ē media pars alarū in auibꝰ dicit̃ volo las
laui lare q̄ſi volas remouē. Uolo cōponit̃: vt aduolo las
i.volare ad aliq̄d:abuolo las.i.lōge ab aliquo volare: ſe-
parare.ꝯuolo las:circūuolo las:deuolo las:euolo las: in-
teruolo as:ꝑuolo las:preuolo las:obuglo las: ſubuolo
las.i.ſubtus vel poſt vel parū volare.ſuꝑuolo las:trāſuo-
lo las.Uolo ⁊ eiꝰ cōpoſita neutra ſunt: ⁊ cor.hāc ſyl.vo.
Uñ Facetꝰ: Nā cito ſepe ruit q̄ ſuꝑ aſtra volat.⁊ Hora.
in epi.Euolat emiſſum ſemel irreuocabile vbū.

V olo vis vult volui velle.⁊ eſt volo minus q̄ꝫ opto: ⁊ opto
minꝰ q̄ꝫ cupio.Uolo cōponit̃:vt malo mauis mauult:no
lo nonuis nonuult.Uolo ⁊ eiꝰ cōpoſita ſunt neutra irre-
gularia: ⁊ carēt ſupi.⁊ faciunt preteritum in lui: ⁊ carent
imꝑatiuis ꝑter nolo qḋ hꝫ noli nolite: ⁊ facit ꝑ̇ma ꝑſona
plural̃ p̄ñtis indicatiui nolumꝰ: ſic queſumꝰ.⁊ cor.ꝑ̇mā
volo:ſꝫ ꝓducit eā nolo.vñ vſus: Lōget̃ nolo ſꝫ breuiat̃ o
volo.Et Iuue.Sic volo ſic iubeo ſit pro rōne volūtas.Et
velim lis cor.ēt ve.ſꝫ velis a velū numeri plural̃ ꝓdu.ve:
vt habes in velū.Et ſcias ꝙ regulariter deberet declinari
volo lis.Sꝫ vt dicit Priſ.in.ix.li.Si volo volis diceret̃:
datiuꝰ ⁊ ablatiuꝰ pluralis eſtimari poſſet huiꝰ noīs qḋ ē
vola.Uolumꝰ pro i habet u penul.vt volumꝰ pro volimꝰ
Itē volo caret ſupino vt dictū eſt ſm̄ vſum.deberet tm̄ fa
cere vultū ſicut patet per nomē participiale vultꝰ: qḋ ſm̄
Priſ.naſcit̃ ab eo: ⁊ tm̄ eſt iam in vſu volitū apud theolo
gos.vñ volitus ta tū:⁊ h̃ volitū ab eo.⁊ cor.li. Itē volitio
onis.i.voluntas.

V olpiſcus ſci vir nobiliter natus.⁊ dicit̃ a vultus.

V olucer.a volo las dr̃ h̃ volucer h̃ volucris ⁊ h̃ cre.i.velox.

Hiere.xij. Conſumptũ eſt aĩal ꝛ volucre. Et hec volucris huius volucris.i.auis. Inuenit̃ tñ quãq; h̃ volucer vel volucris pro aue in maſ.ge. ꝛ coꝛ.naturaliter penul. vñ Prudenti⁹: Cõcidũt volucres victũ ꝛ inde foꝛe viles. Et ſcias ꝙ antiq̃ dicebãt h̃ ꝛ h̃ volucer vel cris ꝛ h̃ cre: ſic oſtẽdi ĩ tertia parte vbi egi de declinatiõe nominũ.

Volumen. a voluo uis dicit̃ h̃ volumen minis.i.reuolutio Vñ liber dicitur volumen propter multas reuolutiones chartarũ. ꝛ ꝓdu.lu.

Voluntas. a voluo uis dicit̃ hec volũtas tatis ꝑ n: ꝛ h̃ voluptas tatis ꝑ p. Voluntas ꝑ n eſt deſideriũ nondũ adepte rei. ſed voluptas ꝑ p eſt rei adepte delectatio bone vel male: ꝛ ꝓpe carnalis delectatio. ꝛ eſt volũtas tm̃ in bonis: ſed in malis ꝛ flagitioſis factis cupiditas pꝛopꝛie nõ dicitur volũtas. Et hinc volũtari⁹ ria riũ: ꝛ volũtatiu⁹ ua uũ. Et vt dicit̃ in.iij.de aĩa: In rõne eſt volũtas. Hic nota ꝙ volũtatis noĩe aliqñ vis.ſ.nãl̃ potẽtia volẽdi: aliqñ act⁹ rõnis ipſius vis ſignat̃. Vis aũt ipſa nãliter inſita nunq̃ peccatũ eſt: ſicut nec vis memoꝛãdi vel intelligẽdi. ſ; act⁹ hui⁹ vis q̃ ꝛ volũtas dicit̃ tũc peccatũ eſt qñ inoꝛdinat⁹ ẽ Sed poteſt queri q̃re hui⁹ naturalis potẽtie.ſ.volũtatis actus peccatũ eſt: ſed aliarũ potẽtiarũ actus peccata non ſunt.ſ.potẽtie memoꝛãdi cui⁹ actus eſt memoꝛare: ꝛ potẽtie intelligẽdi cui⁹ actus eſt intelligere: Ad h̃ eſt dicendũ ꝙ alteri⁹ generis eſt actus voluntatis q̃; actus memorie vel intelligẽtie. Hic võ actus eſt ad aliq̃d adipiſcendũ vel nõ admittẽdũ: qui nõ poteſt eẽ in malis quin ſit malus. velle võ mala malũ eſt: ſed intelligere vel memoꝛare mala malũ nõ eſt: q̃uis eoꝝ quidã etiã ꝛ h̃ actus malos eẽ interdũ nõ impꝛobe aſſerãt. Memoꝛat enĩ interdũ q̃s mala vt faciat: ꝛ querit intelligere verũ vt ſciat impugnare. Itẽ ſcias ꝙ demones impꝛimũt fantaſiã q̃ eſt obiectũ intellect⁹: ſicut coloꝛ viſus: vt dicit̃ in.iij.de aĩa. S; angeli boni etiã intellectũ directe impꝛimere pñt: q2 ſm Aug. operant̃ in intelligẽtias noſtras miris quibuſdã modis Hoc aũt eſt inq̃ntũ lumẽ intellect⁹ noſtri confoꝛtat̃ ꝑ intellectuale lumen ipſoꝝ. ſed hoc demonib⁹ nõ cõpetit: q2 q̃uis naturale lumen eoꝝ efficacius ſit q̃; lumẽ intellect⁹ noſtri: tñ lumine gratie nõ ſunt ꝑfecti: ſed tenebꝛis culpe obumbꝛati. ꝛ ideo nõ intẽdũt iudiciũ rõnis noſtre rectificare ꝑ confoꝛtationẽ intellectualis luminis: ſed aliq̃ nobis oſtẽdere ex quib⁹ decipiamur: qd̃ faciũt fantaſmata illuſtrãdo. Dicunt̃ võ aliqñ incentoꝛes demones inq̃ntũ faciũt feruere ſanguinẽ. ꝛ ſic aĩa ad concupiſcendũ diſponit̃: ſicut ꝛ quidã cibi libidinẽ ꝓuocãt. Deus aũt ſolus in volũtate impꝛimere poteſt: qd̃ eſt pꝛopter libertatẽ volũtatis q̃ eſt dñã ſui actus: ꝛ nõ cogit̃ ab obiecto ſicut intellectus cogit̃ demõſtratione: ideo ꝛ volũtas merito apud deũ iudicat̃: qui ſemꝑ auctoꝛitate libera eſt: ꝛ nunq̃ cogi poteſt. Vñ etiã Ptolome⁹ dicit ꝙ hõ ſapiẽs dñat̃ aſtris q2.ſ.ꝑ ſapiẽtiã ꝛ volũtatẽ ſuã liberã poteſt vitare ea ad q̃ aſtra diſponũt. Vide in arbitriũ. Itẽ conſueuit queri an omne peccatũ ſit in volũtate: ſed h̃ determinate eſt in pecco cas. Itẽ ſcias ꝙ vt dicit Hiero. facili⁹ relinquit̃ ſacculus q̃; volũtas. Vide in violent⁹. De duplici dei volũtate habes in petito. Itẽ vt dicit Aug. oĩa cõpleuit q̃ qd̃ potuit fecit: q2 volũtas ꝑfecta faciẽdi reputabit̃ pꝛo opere facti. Itẽ Leo papa dicit: Nemo ẽ q̃ nõ poſſit aliquã beniuolẽtie poꝛtionẽ. nulli enĩ paruus eſt cenſus cui magnus eſt animus. Maioꝛa quidẽ ſunt impẽdia diuitũ ꝛ minoꝛa mediocriũ: ſ; nõ diſtat fruct⁹ operũ vbi idẽ eſt affectus opantiũ. Itẽ quidã poeta: In tenui mẽſa ſatis eſt ĩmenſa volũtas. Vide in diues.

Voluo uis ui volutũ: vnde h̃ ꝛ h̃ volubilis ꝛ h̃ le. vnde volubiliter aduer. ꝛ hec volubilitas tatis. Voluo cõponit̃: vt aduoluo uis.i.iuxta aliq̃d voluere. abuoluo uis.i.ab aliquo voluere ꝛ remouere. cõuoluo uis: circumuoluo uis: diuoluo uis: deuoluo uis: euoluo uis oĩa ĩ eodẽ ſenſu.ſ. explicare: extẽdere. inuoluo uis: ꝑuoluo uis. ꝓuoluo uis: obuoluo uis.i.circũuoluo ꝛ cõtego. reuoluo uis: ſubuoluo uis: poſt vel ſubtus vel parum voluere. trãſuoluo uis Voluo ꝛ ei⁹ cõpoſita ſunt actiua: ꝛ faciũt p̃teritũ in ui ſyllabã: ꝛ ſupinũ in lutũ.

Voluptas. a voluo uis dr̃ hec voluptas tatis: vñ voluptuoſus ſa ſum. Et cõparat̃. ꝛ voluptuari⁹ ria riũ.i.delectabil̃. ꝛ voluptuarie aduer. ſm voluptatẽ. ꝛ ĩuenit̃ voluptas ꝑ ꝓdelectatiõe bona vel mala. Que aũt ſit differẽtia inter voluptatẽ ꝛ volũtatẽ dixi in volũtas.

Volutabꝛũ bꝛi penul. naturaliter coꝛ.i.volutatio apꝛoꝛũ vel locus cenoſus vbi poꝛci voluũt̃. ꝛ videt̃ cõponi a voluo ꝛ aper: q̃ſi volutapꝛũ: quia ibi apꝛi vel poꝛci voluunt̃. ꝛ ꝑ tranſlationẽ dicit̃ volutabꝛũ quelibet cenoſitas vel turpitudo in quo homo inuoluit̃: vt dicit̃ in volutabꝛo vitioꝛũ. Vñ in.ij.epiſto. Petri.ij.ca. Cõtingit võ eis illud pꝛouerbij: Canis reuerſus ad ſuũ vomitum: ꝛ ſus lota in volutabꝛo luti.

Voluto. a voluo voluis volui volutum volutu u in o fit voluto volutas.i.frequenter voluere: verbũ frequentatiuũ. ꝛ pꝛoducit lu.

Voluus. a voluo uis dicit̃ h̃ voluus ui q̃dã herba: q2 radix ei⁹ ſit volubilis ꝛ rotũda. vel genus eſt fungoꝛũ rotundorum ꝛ volubilium.

Vomer. a vomo vomis dicitur hic vomer vel vomis vomeris dene aratri vel ferrum quod infigitur dentali: q2 euomat terram: vel quia humũ eruat vel feriat. Iſaie ſecundo capitulo: Et conflabunt gladios ſuos in vomeres. Et coꝛꝛipit penultimam genitiui: ſed pꝛoducit pꝛimam. Vide in vomo.

Vomita vomite feminini generis.i.vomitus vel nauſea: vl̃ genus apoſtematis quo emittuntur inteſtina. ꝛ dicitur a vomo vomis.

Vomitiũ tij in vomo mis eſt.

Vomo vomis vomui vomitũ vomere id eſt emittere cibu; acceptũ vel aliud per os. vnde hic vomitus tus tui: ꝛ hec vomita te: ꝛ h̃ vomitiũ vomitij id eſt vomita vel vomit⁹. ꝛ hic vomex ris penulti.coꝛ.id eſt vomeris ſummitas. Et vt dicit Pꝛiſcia.in.iij.li. vomex deſinit in ex coꝛꝛeptam. Vomo componit̃: vt conuomo mis: deuomo mis: euomo mis: reuomo reuomis. Et eſt vomo neutrũ cũ omnibus ſuis compoſitis. ꝛ coꝛ.vo. Vñ in Auroꝛa dicit̃: Euomit in terrã belua iuſſa ionã. Sed vomer vel vomis pꝛoducunt vo. vnde verſus: Glebas ſepe vomis: ideo nomen tibi vomis.

Voꝛago ginis penul. ꝓdu. ꝛ exponit̃ in voꝛo ras.

Voꝛo voꝛas voꝛaui.i.deſtruere vel conſumere edendo vel bibẽdo ſuperflue bona ſua diſſipare. vnde voꝛax voꝛacis oĩs ge. ꝛ hec voꝛago ginis.i.edacitas: guloſitas. ꝛ q2 guloſus ꝛ voꝛax oĩa ꝯſumit: ideo voꝛago trãſſumptiue ſumit̃ pꝛo conſumptione ꝛ deſtructione. Quod enĩ conſumit̃ ꝛ deſtruit̃ quaſi deuoꝛatũ videt̃. vñ dicit̃ voꝛago ciuitatis pꝛo ruina vel deſtructione. Itẽ quia homo voꝛax q̃ſi non põt impleri cibis: ideo voꝛago ponit̃ ꝓ loco ꝓfundo ꝛ inſatiabili ꝛ inexplebili: ſicut eſt baratrũ. Itẽ a voꝛo dicitur hic voꝛatoꝛ toꝛis: ꝛ inde oꝛ in rix hec voꝛatrix tricis. Voꝛo cõponit̃: vt deuoꝛo ras: inde deuoꝛatoꝛ. ꝛ coꝛ. pꝛimam voꝛo. Vñ in Auroꝛa: Quos pꝛope foꝛnacem ſentit adeſſe voꝛat.

Voꝛtex. a verto vertis dicit̃ voꝛtex voꝛticis nodus vel eminentia globoſa que ad modum verticis apparet in ligno Vñ Sapientie.xiiij. Lignũ curuũ ꝛ voꝛticibus plenum. Item voꝛtex appellatur circularis reuolutio aque: ſicut ſolet fieri ex nimio impetu aque: ꝛ vbi ſunt magne fouee in aqua. Vñ Oui. metha. Voꝛticib⁹ frequens erat viperius amnis. Et ſm antiquos voꝛtex inuenit̃ pꝛo vertex. Vide in vertigo: ꝛ in vertex.

Voſo ſas dicitur a vos: ſicut tuo tuas a tu. Vñ quidã: Vnũ voſamus falſo: vereq; tuamus. Traxit võ voſo voſas ab hoc plurali vos: ꝛ tuo tuas ab hoc ſingulari tu. Vtrum autẽ vni dicendum ſit vos: dixi in tertia parte vbi egi de numero nominis.

V otiuus in votum exponiť.
V oto tas in votum exponiť.
V otum.a voueo dicit hoc votũ ti:deſideriũ vel promiſſio.
vñ votiuus ua uũ.i.voto plenus vel aſtrictus:vel voto ꝓ
miſſus. Item a voueo ues votũ tu:u in o voto/tas: verbũ
frequen.i.frequenter vouere:a quo votito tas aliud fre/
quen. Item a voueo ues dr̃ votus ta tũ.i.ꝓmiſſum. Itẽ
componiť vt conuotus ta tũ. Hic nota ꝙ votũ eſt teſti
ficatio quedã ſpontanee ꝓmiſſionis q̄ a deo: ⁊ de his q̄
dei ſunt ꝓprie fieri debet. Eſt aũt hec diffinitio perfecta:
qꝛ ponit ⁊ ꝓmiſſionẽ que eſt eſſentialiter votũ: ⁊ tangit
voluntatẽ in hoc qꝺ dicit ſpontanee: que eſt cauſa obli/
gationis: ⁊ confirmationẽ vltimã ꝓmiſſionis q̄ alias in/
cludit in hoc qꝺ dicit:teſtificatio: ⁊ voti terminũ qui eſt
ad alterũ in hoc qꝺ dicit qꝺ debet deo fieri: ⁊ materiã in
hoc qꝺ dicit:qꝺ eſt de his que dei ſunt. Uel votũ eſt ali/
cuius boni cũ deliberatione facta ꝓmiſſio. Si vͦ fiat de
re mala vel etiã bona:ſed ſine deliberatione nõ obligat:
qꝛ ſicut dicit canon: In malis ꝓmiſſis reſcinde fidem: ⁊
turpi voto muta decretũ. Et ſcias ꝙ licet votũ eoꝝ qui
ſunt alterius poteſtati ſubiecta nõ ſit firmũ ſine cõſenſu
eoꝝ q̇bus ſubijciunť:non tñ peccant vouendo:qꝛ in eoꝝ
voto intelligiť debita conditio.ſ.ſi ſuis ſuperioꝛibus pla
cuerit:vel ſi ſuperioꝛes ſui nõ renitanť. Itẽ ſcias ꝙ vo
tũ ſimplex impedit matrimoniũ cõtrahendũ:ſed nõ diri/
mit iam contractũ. Uotũ vͦ ſolẽne impedit cõtrahendũ
⁊ dirimit iam cõtractũ. Uotũ enĩ ſolẽne ex ſui natura hꝫ
ꝙ dirimat matrimoniũ iam cõtractũ:inquantũ.ſ. homo
per ipſum amiſit ſui coꝛpoꝛis poteſtatẽ:deo illud ad ꝑpe
tuã continentiã tradens: ⁊ ideo nõ poteſt ipſum tradere
in poteſtatẽ vxoꝛis matrimoniũ contrahendo. Et qꝛ ma/
trimoniũ qꝺ ſequiť tale votũ nullũ eſt: ideo votũ predi/
ctum dirimere diciť matrimoniũ cõtractũ. Et ſi dicas
votum ſimplex nõ minus obligat apud deũ q̃ votũ ſolẽ/
ne:vt dicit decretalis: Sed votũ ſimplex nõ dirimit ma/
trimoniũ: igiť nec ſolẽne votum matrimoniũ dirimere
poteſt. Reſpondeo ꝙ votũ ſimplex quo ad deũ diciť mi/
nus obligare q̃ ſolẽne in his que ad deuꝫ ſpectant: ſicut
eſt ſeparatio a deo ꝑ moꝛtale peccatũ: qꝛ moꝛtaliter pec/
cat frangens ſimplex votũ ſicut ſolẽne: q̃uis grauius ſit
peccatũ frangere votũ ſolẽne:vt ſic cõparatio accipiať in
genere:nõ in determinata quantitate reatus. ſed q̃tũ ad
matrimoniũ ꝑ qꝺ homo hoĩ obligať: nõ opoꝛtet ꝙ ſint
equales obligationis etiam in genere:qꝛ ad quedã obli/
gat votũ ſolẽne ⁊ nõ ſimplex. Nota etiã ꝙ ille qui cõ/
trahit matrimoniũ ꝑ verba de p̄ſenti poſt votũ ſimplex
nõ põt vxoꝛem ſuã cognoſcere carnaliť ſine peccato moꝛ
tali:qꝛ adhuc reſtat ſibi facultas cõplendi cõtinentie vo/
tũ ante matrimoniũ conſũmatũ:ſed poſtq̃ matrimoniũ
cõſũmatũ eſt:ſibi factũ eſt illicitũ nõ reddere debitũ vxo/
ri exigenti:tñ ex culpa ſua: ⁊ ideo obligatio ad hoc ſe nõ
extendit:tñ debet ꝑ lamentũ penitentie recompenſari ꝓ
continentia nõ obſeruata. Quantũ aũt ad ea in quibꝰ nõ
eſt factus impotens votũ cõtinentie ſeruare: adhuc poſt
contractũ matrimoniũ obligať ad ſeruãdũ: ꝓpter quod
moꝛtua vxoꝛe teneť totaliter continere. ⁊ qꝛ ex matrimo
nij vinculo nõ obligať ad debitũ petẽdũ: ideo nõ poteſt
petere debitũ ſine peccato: q̃uis poſſit ſine peccato red/
dere debitũ exigenti: poſtq̃ obligatus eſt ad hoc per car
nalem copulã precedentẽ. Hoc autẽ intelligendũ eſt ſiue
mulier expꝛeſſe petat ſiue interpꝛetatiue: vt qñ mulier ve
recunda eſt ⁊ vir ſentit eius voluntatẽ de redditione de/
biti:tũc vͦ ſine peccato reddere poteſt: ⁊ pꝛecipue ſi ei ti/
met de periculo caſtitatis. Nec obſtat ꝙ nõ ſũt due par/
tes in actu matrimoniali:qꝛ quilibet poteſt qꝺ ſuum eſt
abꝛenunciare. Quidã tñ dicunt ꝙ ⁊ põt petere ⁊ reddere
ne nimis onerosum reddať matrimoniũ exigenti vxoꝛi.
ſꝫ ſi recte inſpiciať hoc eſt exigere interpꝛetatiue:vt dicit
frater Thomas. Uolo etiã te ſcire ꝙ votũ obedientie
eſt pꝛecipuũ inter tria vota religionis ⁊ hoc triplici rõne

Pꝛimo quidẽ qꝛ ꝑ votũ obedientie aliq̇d maius homo
offert deo.ſ.ipſam voluntatẽ que eſt potioꝛ q̃ ꝓpꝛiũ coꝛ
pus qꝺ homo deo offert ꝑ ꝯtinentiã: ⁊ q̃ res exterioꝛes
quas offert hõ deo ꝑ votũ paupertatis. vñ id qꝺ ſit ex obe/
dientia magis eſt acceptũ deo q̃ id qꝺ ſit ꝑ ꝓpꝛiã volun
tatem. Secundo:qꝛ votũ obedientie continet ſub ſe alia
vota:ſed nõ cõuertiť. Nam ſi religioſus ⁊ ſi teneať ex vo
to ꝯtinentiã ſeruare ⁊ paupertatẽ: tñ hͤ ſub obediẽtia ca/
dunt:ad quã pertinent multa alia pꝛeter continentiam ⁊
paupertatẽ. Tertio qꝛ votũ continentie ꝓpꝛie ſe extendit
ad actus pꝛopinquos fini religionis. quanto autẽ aliq̇d
ꝓpinquius eſt fini:tanto melius eſt. ⁊ inde etiã eſt ꝙ vo
tum obedientie eſt religioni eſſentialius. Si enim abſq̃
voto obedientie aliq̇s voluntariã paupertatẽ ⁊ continẽ/
tiam voto ſeruet:nõ ꝓpter hoc pertinet ad ſtatũ religio/
nis qui pꝛeferť etiã ipſi virginitati ex voto obſeruate. Di
cit vͦ Augꝰ in li. de virginitate: Nemo quantũ puto au/
ſus fuit virginitatẽ pꝛeferre monaſterio. An in voto con
tinẽtie poſſit diſpenſari dictũ eſt in papa. Poteſt etiã
queri:an ille qui vouet religionẽ ingredi:teneať ꝑpetuo
in religione permanere: Ad hoc dicẽdũ eſt ꝙ obligatio
voti ex voluntate ꝓcedit. nam vouere voluntatis eſt: vt
Augꝰ dicit: Intantũ ergo ferť obligatio voti:inquãtũ ſe
extendit voluntas ⁊ intentio vouentis. Si igiť vouens
intendit ſe obligare nõ ſolũ ad religionis ingreſſum:ſed
ad perpetuo ꝑmanendũ:teneť ꝑpetuo ꝑmanere. Si igiť
vouens intendit ſe obligare nõ ſolũ ad religionis ingreſ/
ſum:ſed ad ꝑpetuo ꝑmanendũ:teneť ꝑpetuo permanere
Si aũt intendit ſe obligare ad ingreſſũ religionis cauſa
experiendi cũ libertate remanendi vel nõ remanendi ma
nifeſtũ eſt ꝙ manere nõ teneť. Si vͦ in vouendo ſimpli
citer de ingreſſu religionis cogitauit abſq̃ hoc ꝙ cogita
ret de libertate exitus vel de ꝑpetuitate remanendi:vide
tur obligari ad ingreſſũ ſm̃ foꝛmã iuris cõmunis: que ẽ
vt ingredientibus detur ꝓbationis annus. vñ nõ teneť
ꝑpetuo in religiõe ꝑmanere. Itẽ ille qui intrat vt ſtatim
exeat nõ videť ſatiſfacere voto ſuo:qꝛ ipſe in vouendo hͦ
non intendit: ⁊ iõ teneť mutare ꝓpoſitũ:vt ſaltẽ velit ex/
periri an ei expediat in religione ꝑmanere nõ aũt teneť
ad perpetuo remanendũ. Sed cõſueuit queri: An ex/
pediat aliq̇d vouere. ⁊ videť ꝙ nõ:qꝛ ñ expedit alicui ꝙ
pꝛiuet ſe bono qꝺ ei dñs donauit:ſed libertas eſt vnũ de
bonis maximis que deus hoĩ dedit:qꝛ nõ bene ꝓ toto li
bertas vendiť auro. Sed celeſte donũ p̄terit oꝛbis opes:
quo videť pꝛiuari ꝑ neceſſitatẽ qñ votũ imponit:ġ nõ ex
pedit hoĩ ꝙ aliq̇d voueat. Ad hoc dico ꝙ ſicut non poſſe
peccare nõ diminuit libertatẽ:ita etiã neceſſitas firmate
volũtatis in bonũ nõ diminuit libertatẽ:vt patet in deo:
⁊ in beatis: ⁊ talis eſt neceſſitas voti ſilitudinẽ quandam
habens cũ ꝯfirmatione beatoꝝ. vñ Augꝰ in epi. ad armẽ/
tariũ ⁊ paulinã: Felix neceſſitas que in melioꝛa cõpellit
Ex pꝛedictis patere põt ꝙ idẽ opus cũ voto eſt melius ⁊
magis meritoꝛiũ q̃ facere ſine voto. Patet etiã ex hoc ꝙ
ille q̇ vouit ⁊ facit plus ſe deo ſubijcit q̃ ille q̇ facit ſolũ.
Subijcit enĩ ſe deo nõ ſolũ quo ad actũ: ſed etiã quantũ
ad ptãtem:qꝛ de cetero nõ põt aliud facere: ſicut aliquis
plus daret hoĩ q̇ daret ei arboꝛẽ cũ fructibꝰ q̃ q̇ daret ei
fructus tñ:de hoc tñ plenius dixi in pꝛeſbyter.

V oueo ues ui tũ vouere.i.ſponte ꝓmittere:deſtinare. ⁊ cõ/
poniť vt cõuoueo ues:deuoueo ues.i.valde vel deoꝛſũ
vouere:vel maledicere:execrari. reuoueo ues.i.iterũ vo/
uere: ⁊ eſt voueo actiuũ cũ oĩbus ſuis cõpoſitis: ⁊ coꝛ. vo
vñ Iuuenalis.iiij.li. Alter vͦ ſi comedas mactare voue/
bat. in p̄terito tñ ⁊ ſupino pꝛimã ꝓdu. voui votum.

V ox vocis diciť a voco cas: ⁊ ꝓdu. o añ c:ſed voco cas coꝛ.
o ante c. Uel vox ſm̃ quoſdaꝫ diciť a boo boas: mutato
b in u: ⁊ vltima o ſubtracta ⁊ addita x. Et diciť ſm̃ Pap.
Uox:qꝛ voluntatẽ animi annunciat:quia voces ſunt no/
te earum que ſunt in anima paſſionũ. Uox componiť vt
equiuocus:vniuocus:multiuocus ca cum.i.ſynonimus.

Et ſcias ꝙ Augꝰ ponens differentiā inter verbū ⁊ vocem: dicit verbū eſſe ipſam cogitationē que adhuc intra conſcientie ſecreta retinet̄. Uocem vͦ dicit per quaꝫ verbum profertur in medium. vox ſonus eſt iudex cogitationis: verbum vͦ ipſa cogitatio. Sicut enim quando verbum in corde concipimus neceſſaria eſt vox: ſicut quoddam vehiculum verbi: ⁊ ꝗuis verbū ipſum per oris ſonum ad alium transferamus: tamen id integrū etiam intra nos. i. clauſum a loquente ſic transfertur: vt ⁊ intus in ſua ſede teneat̄. Ita etiaꝫ omnipotens pater innoteſcere nobis volens ſapientiam: ⁊ verbū illud qͦd in principio erat deus apud deū: ſicut ipe teſtatur: Eructauit cor meū verbum bonū: beatum ioannē quaſi vocem per quaꝫ ad nos verbum ſuum ꝓferet aſſumpſit: quod quidē verbuꝫ de illa ſede ita ad nos deſcendit: vt in ſinu. i. ꝓfundo paterni pectoris permaneret terrena viſitans: ⁊ celeſtia non derelinquens.

V ante P

Vpupam greci appellant: qui ſtercora humana comedat ⁊ fetenti paſcat̄ fimo: auis eſt quedam ſpurciſſima: criſtis extenſis galeata: ſemꝑ in ſepulchris ⁊ humano ſtercore cōmorans: ⁊ cor. penulti. vñ Alexan. Conſultis vpupis q̄ petunt excelſa volando.

V ante R

Vr lingua chaldaica ignis vel flāma dr̄: vel ſm̄ Remigiū: vr interpretat̄ lumen vel ignis: ſeu incendiū vel feneſtra Et ſcias ꝙ glo. dicit exponens illud Iſa. xxix. Qui redemit abraam de vr chaldeoꝝ ⁊c̄. Legit̄ vͦ chaldeos araꝫ ⁊ abraam in ignē proiecciſſe: eo ꝙ nollent vr. i. ignē colere Aram ibi expirauit: abraam vͦ illeſus exiuit. vñ Geñ. xv Ego dñs qui te eduxi de vr chaldeoꝝ. Ignis vͦ lingua eorum vr dicit̄.

Vranus. ab vr qͦd eſt ignis dr̄ vranus ni. i. celum: q2 igneuꝫ eſt. vñ vranicus ca cum. i. celeſtis: ⁊ vranius nia nium: in eodem ſenſu: ⁊ hec vrania nie: quedā muſa: quaſi celeſtis que ⁊ vrane nes dicit̄.

Vranuſcopus. vranus cōponit̄ cum ſcopin qͦd eſt intendere vel ſpeculari: ⁊ dicit̄ vranuſcopus pi: penul. cor. quidā piſcis ſic vocatꝰ ab oculo quē in capite habet quo ſemꝑ intendit verus celum.

Vrbanus. ab vrbs dr̄ vrbanus na nū. i. ciuis ꝓprie romanꝰ vel curialis: ⁊ ſm̄ hoc cōparat̄. vñ hec vrbanitas tatis. i. curialitas. ⁊ cōponit̄ vt inurbanus na nū. i. ruſticus. ⁊ cōparat̄. vñ hec inurbanitas tatis.

Vrbeuetus quedā ciuitas eſt: de qua dixi in orbiūuei.

Vrbs. vruus vel vrbus pars eſt aratri. vñ hec vrbs vrbis: q2 aratro olim murus ciuitatꝫ ſolebat deſignari. Locus vͦ future ciuitatis ſulco deſignabat̄. i. aratro qͦd thaurus ⁊ vacca trahebant. vide in ianua. Uel vrbs dr̄ quaſi orbs i. a rotunditate: q2 olim vrbes rotunde fieri ſolebant ⁊ fiunt qñq3 adhuc. Et ſola roma per excellentiā vrbs dicit̄ cetera vͦ oppida dicunt̄ cū adiuncto vrbs: vt vrbs bononia: vrbs ianua. Oppidū ad habitatores pertinet: ciuitas ad leges: vrbs ad vtrunq3. ⁊ format̄ gt̄ūs a ntō interpoſita i: vt vrbs vrbis.

Vrceolus li dimi. paruus vrceus.

Vrceus cei: vas aquaticū: ⁊ dicit̄ ab orce qͦd eſt recipere q̄ſi orceꝰ. De quo dixi in orca. Matth. vij. ca. Baptiſmata vrceoꝝ ⁊ calicum ⁊c̄. ⁊ eſt gt̄i calus vrceoꝝ.

Vredo dinis fe. ge. dr̄ corruptio ex vrente vento ꝓueniens qñq3 ſtantes ſegetes aduſte vident̄ in campo: ⁊ ꝓdu. penul. noīatiui: ſed cor. penul. gt̄i.

Vrgeo ges gere: geo mutata in ſi: ⁊ ſi in ſum fit vrſum: ſm̄ Priſ. ⁊ eſt vrgere: ſtringere: coercere: ſtimulare. ⁊ inde vrgeſco ſcis inchoatiuū. Urgeo cōponit̄ vt perurgeo ges: ⁊ eſt vrgeo actiuū cū oībus ſuis cōpoſitis: ⁊ facit preteritū in ſi ⁊ ſupinū in ſū: ſed nec preteritū nec ſupinū ſunt in frequenti vſu modernoꝝ.

Vria. ab vro ris hec vria rie: vel vrica ce: vermis caulis vel porri: q2 vrit: ⁊ cor. penul.

Vrica ce penul. cor. idem eſt qͦd vria.

Vriel dr̄ ab vr ꝑ cōpoſitionē: ⁊ interpretat̄ ignis dei. Sicut enī legimus apparuiſſe ignē in rubo: ſic legimꝰ etiā ignē miſſū deſuꝑ ⁊ impleſſe qͦd preceptū eſt: ⁊ acuit penul.

Vrina. ab vro vris dr̄ hec vrina ne: q2 vrat: vl̄ q2 vſta ſit: vel q2 a renibus egredit̄ que lotiū vulgo vocat̄: q2 ea lota veſtimenta munda efficiant̄. vñ hec vrinaria rie: ⁊ hoc vrinariū rij: vas aptū ad recipiendū vrinā: qͦd ⁊ vrinale dr̄. ⁊ vrino nas. i. vrinā facere: mingere. ⁊ ꝓducit ri. Et vt dicit Iſidorus: Iudicio vrine a renibus egreſſe ſalus vel egritudo monſtrat̄.

Vrinula le dimi. parua vrina: ⁊ cor. nu.

Vrna. ab vrgeo ges dicitur hec vrna ne: quia vrgeat colluꝫ ſ. quedam menſura quam quidam quartarium vocant. Item vrna proprie eſt vas quod ꝓ condendis defunctorum cineribus adhiberi ſolet. De quo dr̄: De celo tegit̄ qui nō habet vrnam.

Vrnula le dimi. parua vrna.

Vro. ab vr qͦd eſt ignis dicit̄ vro vris vſſi: ⁊ ſi in tū facit ſupinū vſtum vrere. i. incendere: cōburere. Uro cōponitur vt aduro ris aduſſi aduſtū. i. valde vrere. aburo ris: circūuro ris: cōburo ris: exuro ris. i. valde vrere: inuro ris. i. valde vel intus vrere: vel vrendo imprimere: oburo ris i. circūurere: peruro ris. Uro ⁊ eius cōpoſita actiua ſunt ⁊ faciunt preteritū in ſi geminato s ⁊ ſupinū in ſtum: ⁊ ꝓdu. u. Hora. in epi. Nec furtū feci nec fugi ſi mihi dicat; Seruus habet preciū loris nō vreris aio.

Vrſarius in vrſus exponit̄.

Vrſellus li in vrſus exponit̄.

Vrſinus in vrſus exponit̄.

Vrſiolus li dimi. paruus vrſus.

Vrſus vrſi dicit̄ ab irſutus: q2 irſutus ſit: vel dicit̄ ab vrgeo vrges: q2 vrgeat arreptum: vel q2 fortiter vrget. i. ſtringit quem apprehendit. vel vrſus dicit̄ ab or oris: q2 ore ſuo format fetus quaſi orſus. nam aiunt eos informes generare fetus vel partus: ⁊ carnē quandā quaſi quoddā fruſtrum parere: quā mater lambendo in membra cōponit; ⁊ ſic poſtea viuificat̄: ⁊ hinc vrſi turpes dicunt̄. Item vrſorum caput inualidū eſt: vis maxima in brachijs ⁊ lumbis vnde erecte inſiſtunt. De vrſa ſic dicit Ambroſius in vj. hexame. Urſa inſidians vt ſcriptura ait: Eſt enī plena fraudis fera: tamen fertur informes vtero partus edere; ſed natos lingua lingere: atq3 in ſpecieꝫ ſui: ſimilitudinēq3 formare. Non mireris in fera tam pij oris officia: cuiꝰ pietas naturā exprimit. Si vrſa igit̄ partus ſuos ad ſuaꝫ effingit ſimilitudinē: tu filios tuos inſtituere ſimiles tibi nō potes. Ab vrſus dicit̄ vrſulus li: ⁊ hic vrſellus li: ⁊ vrſiolus li: ⁊ vrſiculus li: oīa diminutiua. ⁊ hec vrſa ſe: ⁊ hinc ſimiliter diminutiua vrſula le: ⁊ hec vrſella le: ⁊ vrſiola: ⁊ vrſicula le. Item ab vrſus dicit̄ vrſeus ſea ſeū: ⁊ vrſinus na nū: ⁊ vrſarius ria rium: ⁊ hic vrſarius rij: canis aptus ad capiendum vrſos: vel homo ſiue canis qui venatur vrſos.

Vrtica. ab vro vris dicit̄ hec vrtica vrtice: quedā herba dicta ꝙ tactus eius corpus adurat. Eſt vͦ ignee nature: ⁊ tacta perurit: ⁊ ꝓdu. penul. vñ hoc vrticetū ceti: locus vbi abundant vrtice: ⁊ vrticinus na nū penl̄. ꝓdu. ⁊ vrticariꝰ ria riū: ⁊ vrtico cas. i. vrticis inuoluere.

Vrticinus in vrtica vide.

Vrus. ab vro vris dicit̄ hic vrus vri. i. bos ſilueſtris.

V ante S

Vs interpͣtat̄ ꝯſiliator ⁊ eſt quedā terra gentiliū. vñ dicit Grego. ſuꝑ illud Iob: Uir erat in terra vs nomine Iob. Quis neſciat ꝙ vs ſit terra gentiliū.

Vſia vſie fe. ge. i. eēntia. vñ ⁊ vſia dr̄ ſubſtātia ⁊ ꝓprie cōpacta ex mā ⁊ forma. Itē vſia dr̄ q̄libet forma ⁊ quodlibet accidēs: q2 quodlibet accidens vere dr̄ eſſe qū eſt in ſuo

natura: ⁊ ꝑ ſe intellectũ intelligit̃ inuariabile: licȝ varieẗ tactu diuerſoꝝ ſubiectoꝝ mõ intendendo: mõ diminuendo. vñ hic ⁊ hec vſialis ⁊ hoc le: ⁊ acuit penul. vſia: ⁊ ꝑ cõpoſitionẽ dicit̃ omouſion. de quo dixi in ſuo loco.

V ſito. ab vtor vteris vñ dr̃ vſito vſitas taui tatũ tare. i. in vſu habere. vñ vſitatus vſitata tatũ. ⁊ ꝑ cõpoſitionẽ inuſitat⁹ ta tũ: ⁊ vtrũqȝ cõparat̃. ⁊ cor. ſi vſito.

V ſpiam. i. in aliquo loco: alicubi: aduer. loci ab vllus dicit̃ ⁊ ẽ ibi piam ſyllabica adiectio: vñ nõ acuit̃ in fine: q: accent⁹ ꝑncipalis nõ dȝ poni in ſyllabica adiectione.

V ſqȝ. i. in aliquo loco aduer. loci: ab vllus dicit̃.

V ſquequaqȝ. i. ꝑ oĩa: nimis: ex toto. ⁊ acuit penul.

V ſquequo. i. q̃ȝdiu: quouſqȝ: ad quẽ finẽ: ſm Pap. Ul' plenus põt dici ſic: vſquequo. i. aliquãtulũ: aduerbiũ eſt qn̄titatis. vñ in pſalmo: Cõuertere dñe vſquequo. i. aliquãtulũ. Itẽ vſquequo. i. vndiqȝ aduerbiũ eſt loci. vñ zacha. viij. Uſquequo veniant populi. i. vndiqȝ. Itẽ vſquequo i. quouſqȝ: q̃ȝdiu aduerbiũ ẽ tꝑis: vt ibi: Uſquequo dñe obliuiſceris me in finẽ. Itẽ qñqȝ ponit̃ ꝓ donec: ⁊ eſt aduerbiũ tꝑis: vt in. ij. Macha. ca. j. Sacerdotes pſallebant hymnos vſquequo cõſumptũ eſſet ſacrificiũ. i. donec: ⁊ acuit vltimã ſm vſum vſquequo.

V ſſi. i. cõbuſſi preteritũ de vro vris.

V ſticiũ. ab vro vris dicit̃ hoc vſticiũ cij: genus quoddã tincture: q: ex vſto eſt.

V ſtrina. ab vro vris dr̃ h̃ vſtrina ne: penul. ꝑdu. locus vbi cõburũt corpora. vñ vſtrino nas. i. cõburere.

V ſtulo. ab vro vris vſtũ dr̃ vſtulo las. i. vrere vel incendere ⁊ format̃ ab vſtu ſupino addita lo: ⁊ cor. ſtu. ⁊ cõponit̃ vt aduſtulo las: deuſtulo las: inuſtulo las: ſemiuſtulo as vñ ſemiuſtulat⁹ ta tũ. vñ dic̃ Aug. de ci. dei. Pontifex ſue ſalutis oblit⁹ irruẽs ĩ ignẽ ſemiuſtulat⁹ ẽ. Et ĩ Eſdre. ij. ca. iiij. Quidã legũt: ⁊ ſuꝑ ſacrariũ holocauſtomata vſtulare quottidie. Alia littera inuenit̃ ibi cõmunior. ſ. holocauſtomata hoſtilare ⁊c̃. ⁊ eſt idẽ hoſtilare qḋ ĩmolare vel incendere. ꝙ aũt dr̃ hoſtilare q̃ſi hoſtias litare: vel quaſi vſtulare etymo. eſt. Et ſcias ꝙ h̃ lr̃a ĩuenit̃ in biblijs correctis: Et ſuꝑ ſacrariũ holocauſtomata hoſtilare quottidie. ſed in aliquibus antiquis biblijs inuenit̃ vſtulare.

V ſtus. ab vro vris vſſi vſtum: dr̃ vſtus ſta ſtũ. i. cõbuſtũ. ⁊ cõponit̃ vt inuſtus ſta ſtũ: ſemiuſtus ſta ſtũ: ⁊ ꝑ ſyncopã ſemuſtus ſta ſtũ ꝓ ſemiuſtus. Item ab vro dr̃ hec vſtura re. i. cõbuſtio.

V ſucapio pis cõponit̃ ab vſus ⁊ capio. ⁊ acuit̃ ca: lȝ ſit breuis: vt dicat̃ vſucapis: penul acuta. ſicut ⁊ fideiubes: Sicut dixi in ſcḋa parte in ca. de impedimento conſortij.

Et ſcias ꝙ vſucapio aliud eſt ꝑ cõpoſitionẽ: ⁊ aliud ſine cõpoſitione: q: ꝑ cõpoſitionẽ ꝑtinet ad quoddã ius: ſed ſine cõpoſitione ꝑtinet ad quẽcũqȝ capiendi vſum.

V ſufructus. ab vſus ⁊ fruct⁹ cõponit̃ h̃ vſufruct⁹ ctus ctui: Uel h̃ vſuſfructus ctus ctui: vt ex vtraqȝ parte declinet̃: illud qḋ ſuſcipit̃ ex agro ad vtendũ.

V ſura. ab vtor vteris dr̃ h̃ vſura re: incremẽtũ pecunie mutuate: ab vſu eris debiti dicta. vñ vſurarius ria riũ: ⁊ hic vſurarius rij: ⁊ vſuro ras. i. vſurã facere: vl' ad vſurã dare ſm Hugu. Hiero. ſuꝑ Ezech. ſic dicit: Putant aliqui vſurã tm̃ eſſe in pecunia: ſed intelligũt vſurã vocari ſuꝑabũdantiã. ſ. quicq̃d eſt ſi ab eo qḋ dedit plus eſt: vt ſi in hyeme demus decem modios: vt in meſſe vndecim recipiamus. Hoc tm̃ ſic eſt intelligendũ ſi plus valeant in meſſe vndecim modij ſm cõe ſoꝝ q̃ȝ in hyeme decẽ: alias ſi fiat cõmenſuratio dati ⁊ accepti ad valorem pecunie nõ erit vſura ſed erit equalis cõmutatio. Itẽ ſcias ꝙ res q̃dã ſunt quarũ vſus eſt ipſa earũ cõſumptio q̃ nõ habent vſufructũ ſm iura: ⁊ ideo ſi talia fuerint ꝑ vſurã extorta: puta denarij: triticũ: vinũ: aut aliq̃d hmõi: nõ tenet̃ hõ ad reſtituẽdũ: niſi id qḋ accepit: q: id qḋ de tali re erat acquiſitũ non eſt fructus huius rei: ſed humane induſtrie: niſi forte ꝑ detentionẽ talis rei alius ſit dãnificatus amittendo aliq̃d de ſuis bonis. tũc vͦ tenet̃ ad recõpenſationem ſui nocumenti. Quedã vͦ ſunt res quarũ vſus nõ eſt earũ cõſũptio: ⁊ talia habent vſufructũ: ſicut domus: ager: pratũ: ⁊ alia hmõi. ⁊ idõ ſi q̇s domũ alterius aut agrũ ꝑ vſurã extorſiſſet: nõ ſolũ teneret̃ reſtituere domũ aut agruȝ: ſed etiam fructus inde ꝑceptos: q: fructus ſunt rerũ quaruȝ alius eſt dñs: ⁊ ideo ei debent̃. Sed põt ſic queri: an minus poſſum recipere ab eo cui bñficus extiti: q̃ȝ ab eo cui nullũ beneficiũ contuli. ſed ſi aliquis cui nõ mutuaui aliquid mihi daret de ſuo etiã ſi ſperaſſem accipere: licite retinere poſſeȝ: ergo ⁊ ab eo cui beneficus extiti mutuũ cõcedẽdo licet mihi aliq̃d expectare recipere ⁊ retinere. Ad hoc eſt dicendũ ꝙ ab eo cui beneficiũ contuli: licet mihi tantũ ſperare ⁊ accipere quantũ feci: ⁊ non plus. Quicq̃d aũt de vtilitate ꝯtingit ei cui mutuũ dedi: vltra menſurã mutui ex pecunia mutuata: h̃ eſt ex induſtria eius q̃ ſagaciter pecunia vſus eſt. Induſtriã aũt eius vendere nõ debeo: ſicut nec ꝓ ſtulticia eius min⁹ habere debeo. Iteȝ dicit Chryſo. ſuꝑ illud Matth. xxj. ca. Eijciebat ementes ⁊ vendentes de templo. Qui locat agrũ vl' domũ vſũ ſuũ dare videt̃: ⁊ ꝓ eo pecuniã accipe: ⁊ quodãmodo q̃ſi cõmutare videt̃ lucrũ cũ lucro. Ille aũt q̃ vſuras dat ⁊ mutuũ accipit in neceſſitate nõ peccat: nec vſurario cõmunicat inquantũ hmõi: q: nõ voluntarius vſuras dat: ſed q̃ſi coactus neceſſitate: nec dat vſurario occaſionẽ vſuras accipiendi ſed mutuandi: nec placet ei vſuraꝝ acceptio: ſed mutuatio q̃ eſt bona: q: eſt ſubuentio ſue neceſſitatis vl' alterius: ⁊ ſic ex malo vſurarij elicit̃ aliqḋ bonũ. Ille vͦ qui recipit vſuras mortaliter peccat.

V ſurella le dimi. parua vſura.

V ſurpo. vtor vel vſus cõponit̃ cũ rapio: ⁊ dr̃ vſurpo pas. i. cõtra vſũ rapere: ſiue in vſu habere. vel illicite vti.

V ſurula le dimi. parua vſura.

V ſus ab vtor teris dr̃. i. exercitatus: vſũ alicuius rei habẽs ⁊ hic vſus huius vſus. i. aſſiduitas: exercitiũ: conſuetudo Pamphil⁹: Uſus ⁊ ars docuit q̃ ſapit oĩs hõ. ⁊ cõponit̃ cũ fructus: ⁊ dr̃ vſufructus. i. illud qḋ ſuſcipit̃ ex agro ad vtendũ. Et ſcias ꝙ vt dicit Hora. in poetria: Multa renaſcent̃ q̃ iam cecidere cadentqȝ: Que nunc ſunt in honore vocabula: ſi volet vſus: Quem penes arbitriuȝ eſt ⁊ vis ⁊ norma loq̃ndi. Item Priſ. tractãs de dtõ plurali ſcḋe declinationis dicit: Oportet ſcire quidẽ analogie rationeȝ: vſum tm̃ auctoꝝ magis emulari. Et attende hic diligẽter ꝙ Priſ. nõ dicit ſimplicit̃ vſum: ſed vſũ auctoꝝ. Nã vt dicit beatus Ambro. Uulgi vſus nõ preiudicat veritati. Et Ariſto. in primo Topi. dicit: Poſitio eſt opinio extranea alicuius notoꝝ ſm philoſophiã ⁊c̃. ⁊ poſt pauca: Nã quolibet cõtraria opinionibus ꝓferente ſolicitum eſſe ſtultum eſt.

V ante T

V t multa ſigt̃. Naȝ vt. i. poſtq̃ȝ: vt. i. ſicut: vt. i. q̃ȝuis: vt. i. ſit̃ Uñ de quibuſdã ꝑdictoꝝ dicit quidã: Ut poſtq̃ȝ dicas vt q̃ȝuis: vt quoqȝ ſimul.

V tenſilis. ab vtor dr̃ h̃ ⁊ h̃ vtenſilis ⁊ h̃ le: ad vtendũ aptus vel neceſſarius: vel vtenſilia dicunt̃ in domo vſibus neceſſaria. ſ. ſuppellectilia. ⁊ cor. ſi vtenſilis.

V ter vteris: ⁊ hi vtres vtrium vtribus maſ. ge. vas vinariũ. ⁊ dicitur ab vterus: quia aliquid extrinſecus hȝ: vt membra ⁊ viſcera: ⁊ ſic vter: vel quia ad modum vteri amplus ſit ⁊ inflatus: ⁊ ſunt vtres proprie de corio. Pſal. Sicut vter in pruina.

V ter vtra vtrum genitiuo vtrius dicitur ab vtor vteris. ⁊ eſt vter idem quod quis. Sed vter proprie dicit̃ de duobus: quis de pluribus q̃ȝ duobus. vnde vter facit interrogationem de duobus tm̃ diuidue: vt Uter iſtorum legit. Quis vͦ de pluribus q̃ȝ de duobus: vt Quis iſtoruȝ triuȝ vel quattuor legit. Poteſt tamẽ ⁊ quis dici de duobus: lȝ non ita proprie ſicut vter: ſed vter nunq̃ȝ dicit̃ niſi de duobus tm̃. Et nota ꝙ quodlibet compoſituȝ ab vter dicit̃ tm̃ de duobus ſicut ⁊ vter.

V terinus.ab vter dr̄ vterinus na nū penl̄.ꝓdu.⁊ ſūt vterini q̄ ex eodē vtero ⁊ diuerſis patribus ſunt geniti:qꝛ vterus tm̄ mulieris eſt.⁊ cōponit̄ vt couterinus. vide et in frat.

V terqꝫ.vter tra trū cōponit̄ cū que:vel ſyllabicat̄:⁊ dicitur vterqꝫ:vtraqꝫ:vtrūqꝫ:gtō vtriuſqꝫ.i.iſte ⁊ ille: vn̄ ⁊ alter vn̄ vtrinqꝫ aduerbiū.i.ex vtraqꝫ parte.vn̄ in Ezech.ca.xl. Finis vtrinqꝫ ſm̄ vnam litterā. Ezechielis aūt exponit vtrūqꝫ:ac ſi diceret vtroꝝqꝫ. Et ſcias ꝙ vtraqꝫ acuit pe/nul.⁊ pleraqꝫ:ꝓpter cōſoꝛtiū maſculinoꝝ ⁊ neutroꝝ ſuoꝝ in quibꝰ penul.de neceſſitate acuit̄:vt vterqꝫ:vtraqꝫ:ple/ruſqꝫ:plerūqꝫ.Pōt tn̄ eſſe in cā coniunctio enclectica ſiue epithaſis.i.ſyllabica adiectio.ſ.qꝫ.

V terus.ab vter vtra vtrū dr̄ hic vterus ri:⁊ eſt ꝓprie mulie rū.ſ.locus conceptionis:qꝛ duplex fit ⁊ in vtraqꝫ parte ſe in duas partes diuidit:que in diuerſum diffuſe agreple/te circūplicant̄.vel dicit̄ vterus qꝛ interius impleat̄ fetu vide in venter.⁊ coꝛ.u ante r.

V ti aduer.ſilitudinis id eſt ſicut.⁊ inde cōponit̄ ſicuti: ve/luti.⁊ coꝛ.u.ſed vti verbū ꝓdu.primā.vn̄ verſus:Quiſqꝫ docet̄ vti debeat virtutibus vti.

V tilis.ab vtoꝛ dr̄ hic ⁊ hec vtilis ⁊ hoc le. ⁊ cōparat̄ vtilis lioꝛ liſſimus.⁊ a gtō vtilis addita ſimus fit vtiliſſimꝰma mū.i.valde vtilis.⁊ a datiuo vtili addita tas fit hec vtili/tas tatis.

V tinā aduer.optandi.i.vt fiat opto. ⁊ cōponit̄ ab vt vl̄ vti ⁊ nam.⁊ coꝛ.ti.

V tiqꝫ qn̄ eſt dictio cōpoſita tūc acuit antepen̄l. ſed qn̄ ſine cōpoſitione accipit̄ vtiqꝫ:tunc accentū habet ſup penulti mā ſeruata natura ipſius enclefis:⁊ ſic cā differētie amit tit vim ſuā cōiunctio enclectica in vtiqꝫ dictione cōpoſita ⁊ ſilr̄ intelligendū eſt de itaqꝫ.

V toꝛ teris vſus ſum vti.i.vſuꝫ alicuius rei habere:potiri.⁊ inde h̄ ⁊ h̄ vſualis ⁊ h̄ le:⁊vſualiter aduer. ⁊ h̄ vſualitas tatis.Utoꝛ cōponit̄:vt abutoꝛ teris.i. valde vel cōtra ra/tionē vti.coutoꝛ teris.i.ſil̄ vti.⁊ eſt vtoꝛ deponē. cū oībꝰ ſuis cōpoſitis:⁊ ꝓdu.u. Un̄ Hoꝛa.in epi. Quo mihi foꝛ tuna eſt ſi nō cōcedit̄ vti.vide in fruoꝛ.

V tpote.i.tanqꝫ penul.coꝛ. ⁊ cōponit̄ ab vt ⁊ pote ablatiuo de potis vel pos potis.

V tputa.i.verbigra:ſicut aduerbiū. ⁊ videt̄ ibi puta eſſe ſyl labica adiectio:⁊ ſic erit ſimplicis figure:⁊ deriuabit̄ ab vt:⁊ acuet̄ prima:qꝛ accentus principalis nō oꝫ poni ſup ſyllabica adiectione. Paulus in prima ad Coꝛinth.xvi. Non coꝛpus qđ futurū eſt ſeminas:ſed nudum granum vtputa tritici.

V trinqꝫ in vterqꝫ exponit̄.

V trobiqꝫ aduer.i.in vtraqꝫ parte:⁊ acuit̄ penul.

V trumlibet q̄ſi vtrūqꝫ ex his placet.⁊ coꝛ.li.⁊ eſt libet ſylla bica adiectio.

V trūnā interrogatiuū eſt:⁊ hꝫ nā ſyllabice:⁊ acuit penul.

U ante U

V ua vue:q̄ſi humida ab humeo mes:qꝛ intrinſecus humo re ſit plena ⁊ ſucco ⁊ pinguedine.⁊ eſt vua ipſū totū cū ra cemis ⁊ acinis. vua etiā dr̄ illud carneū qđ eſt in oꝛe: qꝛ pendet ad modū vue:⁊ ſemp eſt humidū.

V ueo. ab vua dr̄ vueo vues vui vuere id eſt humere: vel pingueſcere: vn̄ vueſco vueſcis inchoatiuū.

V uidus.ab vua dr̄ vuidus da dū.i.humidus. ſed humidū eſt qđ exterius habet humoꝛē:vuidū qđ interius. Et cō/parat̄.vn̄ vuido das.i.vuidū vel humidū facere.⁊ coꝛ ui vuidus.

V ulcanus.a volo las ꝑ cōpoſitionē dicit̄ h̄ vulcanus ni.i. ignis vel deus ignis:dictus ſic q̄ſi volans candoꝛ:vel q̄ſi volicanus:qꝛ ꝑ aerem volet ⁊ canus videt̄.vn̄ vulcanius nia niū:⁊ h̄ vulcanalia vulcanalioꝝ vel liū:bis vel ab his vulcanalibus.i.feſta vulcani.

V ulgaris a vulgus dr̄ h̄ ⁊ h̄ vulgaris ⁊ h̄ vulgare: ⁊ foꝛma tur ab h̄ gtō vulgi:i mutata in a longā: ⁊ addita tas. vn̄ vulgariter aduer.⁊ hec vulgaritas:vt Iſte loquit̄ vulga/riter.i.ſicut vulgus:⁊ nō litteraliter.

V ulgo gas in vulgus exponit̄.

V ulgus.a volo vis dicit̄ hoc vulgus gi:plebs paſſim inha/bitans:multitudo:ſic dictū:qꝛ quiſqꝫ facit qđ vult.vnde vulgoſus ſa ſum.i.vulgo abundās.⁊ cōparat̄. Greg.ꝑcit Priſ.Uulgus taꝫ maſ.ge.ꝙ neu.inuenit̄.Un̄ Job.xiiij. Et vulgū pauperē ſpoliauerūt. Tamen apud modernos vulgus ⁊ pelagus in ſingulari numero ſūt neu.ge.in plu/rali vo maſ.⁊ iſte ablatiuus vulgo ſepe ponit̄ aduerbiali ter.i.vbiqꝫ:vel ꝑ vulgū:⁊ nō debet acui in fine.A vulgus dr̄ vulgo gas.i.vulgo publicare.Et cōponit̄: vt diuulgo gas.i.diuerſis modis vulgare.peruulgo gas.i.pfecte vul gare.Et eſt vulgo actiuū cū oībus ſuis cōpoſitis. vide in populus.

V ulnero ras in vulnus exponit̄.

V ulnificus ca cū penul.coꝛ.i. vulnus faciens: ex vulnus ⁊ facio componit̄.

V ulnus.ab vro dr̄ h̄ vulnus neris: plaga coꝛpoꝛis q̄ ferro vel fuſte vel lapide fit:qꝛ vrat.vel dr̄ a vi: qꝛ inferatur vi. vn̄ vulneroſus ſa ſū:⁊ cōparat̄.Ulcus vo dr̄:qꝛ ab interi oꝛibus ꝓcedit.vide in vlcus.A vulnus dr̄ vulnero ras.⁊ cōponit̄:vt cōuulnero ras.Et eſt actiuū cū oībus ſuis cō poſitis:⁊ coꝛ.penul.Un̄ quidā:Uulneroꝛ ⁊ clauſū poꝛto ſub pectoꝛe telum.

V ulnuſculū li dimi.paruū vulnus.

V ulpecula le dimi.parua vulpes.⁊ vt dicit Priſ.in.iij.lib. In es ꝓductā deſinētia feminina tertie declinationis vl̄ quinte:abiecta s ⁊ addita cula faciunt diminutiua:⁊ ſer/uant e ꝓductā:vt h̄ vulpes vulpecula:res recula.

V ulpes.voluo uis cōponit̄ cū pes:⁊ dr̄ h̄ ⁊ h̄ vulpes pis ꝙ̄ſi volupes.eſt vo volubilis pedibus:⁊ nunqꝫ rectis itine/ribus ſed toꝛtis anfractibus currit vtpote aīal fraudulen tū inſidijſqꝫ decipiens: nam dum habuerit eſcam fingit moꝛtē:ſicqꝫ deſcendentes q̄ſi ad cadauer aues rapit ⁊ de/uoꝛat:ſicut dicit Iſi.xij.etymo.Hec tenet figuram doloſi diaboli q̄ qū tentat diſſimulat ꝙ mala nō faciat: ſed q̄ſi deglutit qū ſecū ad tartara ducit.Nam vt dr̄ in Job:Ab ſcondita eſt in terra pedica eius:⁊ decipula eiꝰ ſup ſemi/tam. Igit̄ demon ob inſidias vulpecule eſt ſilis: ⁊ etiam pleni fraude viri ſunt vulpis noīe digni.⁊ vt fert̄ vulpes auibus ⁊ maxime gallinis inſidiat̄ quas ſolo viſu ⁊ ga/nitu de arboꝛibus deſcendere facit:⁊ rapit quotquot ca/pere pōt interficit ⁊ deuoꝛat quas vult: reliquas infodit terre:vt fameſcens iterū eas comedat.Cauet quantū pōt ne eius cubile ſciat̄:⁊ ſemp hꝫ plura oſtia:⁊ cū fumo eijci tur.⁊ deſinit ablatiuus in es:vt ꝓbat̄ ꝑ eius diminutiuū vide etiam in vulpecula.

V ulpinus na nū penul.ꝓdu.vulpis:vel ꝑtinens ad vulpeꝫ ⁊ dr̄ a vulpes.

V ulſi eſt preteritū de vello lis.

V ulteius tei:ꝓpriū nomen triſſyllabū eſt:ſicut gaius diſſyl labū.In vtō aūt vultei eſt biſſyllabū:ſicut gai monaſylla bū:⁊ eſt ibi i cōſonans.vn̄ Hoꝛa.in prima epi.Durus ait vultei nimis attentuſqꝫ videris. De hoc plenius dixi in tertia parte vbi egi de vtō ſcōe declinationis.

V ultuoſus ſa ſum in vultus exponit̄.

V ultur.volo las cōponit̄ cū tardus ⁊ dr̄ h̄ vultur ris: ⁊ hic vulturius rij:⁊ h̄ vulturis huiꝰ vulturis ꝑ eadē aue. Un̄ Ennius:Uultures in ſiluis miſerū mandebant homonē a tardo volatu dr̄: q̄ſi tarde volans:⁊ eſt auis rapax. ⁊ vt dicit Iſi.xij.ety. Uultures ſicut ⁊ aq̄le etiā vltra maria ca dauera ſentiūt.Altius quippe volantes multa q̄ ex mon/tiū obſcuritate celant̄:ex alto illi ɔſpiciūt. Uultur a vola tu tardo noīatꝰ putat̄:nā p̄e magnitudīe coꝛpis ꝑpetes volatꝰ nō hꝫ.⁊ Ambꝛo.in.v.hexame.dic̄:Negant vultu/res indulgere ɔcubitui:⁊ ɔiugali quodā vſu nuptialiſqꝫ copule ſoꝛde miſceri:atqꝫ ita ſine vllo maſculoꝝ ɔcipe ſe mine:⁊ ſine ɔiūctiōe generare:natoſqꝫ ex his ī multā eta/tē longeue vite ꝓcedere:vt vſqꝫ ad centū annos vite coꝝ ſeries perducat̄:nec facile eos anguſti eui ſinis excipiat.

Quid aũt qui ſolent noſtra ridere myſteria: qum audiũt ꝙ virgo generauit: ⁊ impoſſibilẽ in nupte: cuius pudorẽ nulla viri cõſuetudo temeraſſet: eſtimant partũ impoſſibile putat in dei matre qđ in vulturibus impoſſibile nõ negat. Quis ſine maſculo parit ⁊ nullus refellit: ⁊ qꝛ deſponſata virgo maria pepit pudori ei⁹ faciũt queſtionẽ.

Vultus. a volo vis dicit͛ hꝰ vultus tus tui: qꝛ ꝑ eũ animi voluntas oſtendit͛. Scđm eni volũtatẽ animi in varios motus mutat͛. vñ a facie differt: Nam facies ſimpliciter accipit͛ ꝓ vniuſcuiuſq3 nãli aſpectu q̃ nõ leuiter mutat͛. vult⁹ eni aioꝝ qualitates ſigt qui in varia mutat͛: ⁊ interdum affectione animi: modo letus mõ triſtis apparet. vñ vultuoſi dicunt͛ triſtes vel q̃ ſepe vultũ mutant. Eccł. xix. Ex viſu cognoſcit͛ vir: ⁊ ab occurſu faciei cognoſcitur ſenſatus ⁊c. Dicimus eni vultũ celi ⁊ maris: qꝛ cõmutant͛. dr etiam vultuoſus ſa ſum.i. pulcer: formoſus. ⁊ etiam comparat͛: vt vultuoſior ſimus.

Vulua. a valua dr hec vulua ue: q̃ſi valua.i. ianua ventris: vel qꝛ ſemen recipiat: vel ex ea fetus ꝓcedat. Job: Quare de vulua eduxiſti me. vulua etiã dicit͛ ſumen ſuis. Hora. in epiſt. Qum ſit obeſus: nil melius turdo: nil vulua pulcrius ampla.

Vulula le dimi parua vulua.

Vuula le dimi parua vua.

V ante X

Vxor. ab vngo gis dr hec vxor q̃ſi vnxor. antiquitus eni nubentes puelle vngebant͛ criſmate: ⁊ veniebant ad limen mariti: ⁊ poſtea anteq3 ingrederent͛ ornabãt ſe laneis vittis: ⁊ oleo vngebant͛: ⁊ inde dicti ſũt vxores q̃ſi vnxores. Ab vxor dicit͛ vxorius ria riũ ad vxorẽ ꝑtinens: vel vxori deditus: ⁊ voluntati vxoris ex toto ſubditus. ⁊ vxoro ras vxori cõiungere. vide in maritus: ⁊ in matrimoniũ.

Hic nota ꝙ vxor nõ habet poteſtatẽ in corpus viri niſi ſalua cõſiſtentia ꝑſone ipſius ⁊ honeſtate. vñ ſi vltra exigat nõ eſt petitio debiti: ſed iniuſta exactio: ⁊ ꝓpter hoc vir nõ tenet͛ ei ſatiſfacere. Itẽ ſi aliquis reddit͛ impotẽs ad debitũ reddendũ ex cã in matrimonio cõſecuta: puta qum prius debitũ reddidit: ⁊ eſt mõ impotẽs ad debitũ reddendũ vlterius: mulier nõ habet ius plus petẽdi: ⁊ in petendo magis ſe meretricẽ q̃ coniugẽ exhibet. Pôt etiã queri an viro leproſo teneat͛ vxor debitum reddere. Ad hꝰ dico lepra ſoluit ſponſalia: ſed nõ matrimoniũ. vñ ⁊ vxor viro leproſo tenet͛ reddere debitũ: nec tñ tenet͛ ei cohabitare: qꝛ nõ ita cito inficit͛ ex coitu ſicut ex frequẽti cohabitatione: ⁊ q̃uis ꝓles generet͛ infirma: tñ meli⁹ eſt ei ſic eſſe q̃ penitus nõ eſſe. Item querit magiſter ſniarũ in.iiij.li.di.xxxviij. Siqs relicta in patria ſua vxore: in longinquã abiens regionẽ aliam ducat: deinde penitentia ductus eam dimittere velit: aſſerens ſe aliam habuiſſe que viuat: nec eccleſia permittat que qđ ille aſſerit ignorat: an in ſcđa copula ſit cõiugiũ. Et rñdet magiſter ꝙ ſic. Sane dici pôt nõ eſſe coniugiũ ⁊ mulierẽ de crimine excuſari ꝑ ignorãtiã virũ aũt adulteriũ admiſiſſe: ſed ex quo ad primã redire volens: nec valens qꝛ eccleſie cogit͛ diſciplinã hanc tenere: incipit ꝑ obedientiã ⁊ timorẽ excuſari: de hoc ꝙ poſcenti mulieri debitũ reddit a q̃ ipẽ nunq̃ poſcere debet: ⁊ ſic de oĩbus alijs huiuſ ſentiendũ eſt. Alij dicunt q3 quibus ego: ꝙ potius excõicatus deb3 quis mori q̃ cõiungat͛ illi que nõ eſt ſua vxor. hoc enim eſt cõtra veritatẽ vite: q̃ nõ eſt ꝓpter ſcandalũ dimittẽda ⁊ hoc cõiter tenet͛. Modo ↄſueuit queri: ſi vnus ↄiugũ morit͛ ⁊ poſtea miraculoſe ſuſcitet͛: an ſit matrimoniũ reintegrandũ: Ad hoc dico ꝙ ſm Aug. nuptie ſunt boni3 mortaliũ: ⁊ ideo vinculũ matrimoniale cũ hac vita finit͛ hoc eſt qđ dicit͛ ad Ro. vij. de muliere: Si mortuus eſt vir eius ſoluta eſt a lege viri: ⁊ ideo ſi reſuſcitet͛ nõ poſſet vxorẽ ſuã repetere: ſed poſſet iterato cũ ea cõtrahere niſi illa alteri nupſiſſet: tunc eni nõ eſſet matrimoniũ ↄtractũ ſeperandũ. Nec obſtat qđ dicit aplus ad Hebreo. xi. ca. Acceperunt mulieres de reſurrectione mortuos ſuos: qꝛ id intelligit͛ de filijs ⁊ nõ de maritis. vel pôt dici ꝙ intelligat͛ de vxoribus: tunc acceperunt voluntarie maritos cõtrahẽdo de nouo cũ eis: Quare aũt vxor ſiue mulier facta ſit de coſta viri: dixi in mulier. Ite3 ſcias ꝙ ſicut dicitur Prouer. xix. ca. Domus ⁊ diuitie dant͛ a parentibus a dñõ aũt ꝓprie vxor prudens.

Littera vſq3 ad

x

tp̃s auguſtini nõ erat in vſu apud latinos: ⁊ digne hꝰ tpe aſſumpta ẽ quo xpi nomẽ inotuit: qꝛ i figura xpi inſcribit͛. ⁊ vt dicit Pap. x in grecis ꝓ ch ſcribit͛. vñ aliqñ q̃dã dictiones grece apud latinos ſcribunt͛ ꝑ ch: aliqñ iueniunt͛ ſcripte ꝑ x: vt chriſis chriſtus: ꝓ xriſtus xriſis. ⁊ ſic ſupra in tertia littera ſcripſi multas dictiões grecas que poſſent etiã ſcribi per x. Et ſcias ꝙ noĩa deſinentia in x: faciunt genitiuũ in cis: vel in gis: vt nux nucis: lex legis: vertunt autẽ x in cis vel in gis. excipiunt͛ autẽ quattuor: vnde verſus: Omnis rectus in x: in cis vel gis genitiuu3 Terminant: abſq3 ſenex nix ⁊ nox atq3 ſuppellex. vide in prima parte vbi agitur de x.

Xandicus: macedonũ lingua: aprilis menſis: ⁊ cor. penul. ſiue hanc ſyllabam di.

X ante E

Xenniũ nij exponit͛ in exenniũ.

Xenodocium. a xenos.i. peregrinum dicitur xenodocium locus in quo pauperes ⁊ peregrini ſuſcipiuntur ⁊ conuerſantur: vt hoſpitale vel ipſa collectio ⁊ ſuſceptio pauperum ⁊ pereginoꝝ. vnde hoc xenodociolum xenodocioli dimi. ⁊ hic xenodociarius rij: ⁊ hec xenodociaria.i. xenodocij cuſtos.

Xenofontes: nomen cuiuſdã hiſtoriographi.

Xenos.i. peregrinũ: vel ſenſus: ⁊ accentuat͛ in fine.

Xenotrophita te penul. ꝓdu. in xenotrophiũ vide.

Xenotrophium. trophos qđ eſt conuerſio componit͛ cum xenos qđ eſt peregrinũ: ⁊ dicit͛ hoc xenotrophium phij: locus venerabilis. ſ. hoſpitale: vbi pauperes ⁊ peregrini conuerſant͛. ⁊ inde hic ⁊ hec xenotrophita te: qui vł que cuſtodit xenotrophiũ.

Xerofagia in xerofagus exponit͛.

Xerofagus. xeros vel xeron quod eſt ſiccum componitur cum fagin quod eſt comedere: ⁊ dicitur xerofagus ga gũ penultima correpta.i. ſicca comedens. vnde hec xerofagia gie penultima acuta.i. cibus ſiccus: ſicca comeſtio: vł abſtinentia ciborum humentium: vnde ⁊ quoddam genus ieiunioꝝ ſic dicitur: quia quibuſdam ſiccis eſcis homines tunc vtantur.

Xerolibya. xeros.i. ſiccum componit͛ cũ libya: ⁊ dicit͛ hec xerolibya vel xerolibyes libyei.i. ſicca libya: quedam regio aphrice eſt.

Xerolophus. xeros componit͛ cũ lophos qđ eſt ceruus: ⁊ dicit͛ hic xerolophus phi penul. cor.i. ſiccus ceruus: ſicut eneus vel ligneus.

Xeromirum. a xeros ⁊ miron quod eſt vnguentum componitur hoc xeromirũ.i. ſiccum vnguentũ: quaſi manib⁹ confectum.

Xeron vel xeros id eſt ſiccum: ⁊ acuitur in fine. Unde in Grecismo dicitur: Dic xeron ſiccum: probat illud xerofagia.

Xeropelline. xeros componit͛ cum pellis: ⁊ dicit͛ hec xeropellina ne.i. pellis: ſiue veſtis vetus: ſicca ⁊ preciſa: detrita. ⁊ dicit͛ hec xeropellinus na nũ.i. vetus: ſiccus: detrit⁹: velis: vt Xeropellinas veſtes donauit illi. quidam dicũt xeropellonia.

Xeroſtate grece: diſciplina latine.

Xerxes: rex perſarum fuit.

X ante Y

X ylobalſamũ.xilon qđ eſt lignũ cõponiť cũ balſamũ: ⁊ dř hoc xilobalſamũ mi: lignũ vel coꝛtex balſami vel liquoꝛ emanãs de ligno eius trito:nã arboꝛ balſamus lignũ eiꝰ xyrobalſamũ dř: fructus ſiue ſemẽ carpobalſamũ: ſucus opobalſamũ. Qđ ideo cũ adiectione ſignificať eo qđ ꝑcuſſus ferreis vngulis coꝛtex ligni ꝑ cauernã eximij odoris guttas diſtillat.cauerna eñ greco ſermone ope diciť vñ balſama ſi pura fuerint tantã habent vim: vt ſi ſol excanduerit:ſuſtineri nõ poteſt in manu.

X ylocaſia.xylon cõponiť cũ caſia: ⁊ dř xylocaſia ſie.i.lignũ caſie.⁊ debet ſcribi ꝑ vnũ s:ſicut caſia ſie.

X ylofagus. xylon cõponiť cũ fagin qđ eſt comedere: ⁊ dř xylofagus ga gũ penul.coꝛ.i.lignũ comedens. vñ hic xylofagus gi vermis ligneus.

X ylon grece:latine diciť lignũ.

X yrobalſamũ in carpobalſamũ diciť.

X yrofagus.fagin qđ eſt comedere cõponiť cũ xyros qđ ẽ fructus: ⁊ diciť hic xyrofagus gi penul.coꝛ.⁊ hec xyrofaga ge: ⁊ mobiliter xyrofagus ga gum qui vel que vel qđ fructus tñ comedit.

X yromirrhũ.amarus vel amara cõponiť cũ xyros qđ eſt fructus: ⁊ diciť xyromirrhum rhi:fructus mirrhe:vl' aroma:ſeu mixtura mirrhe ⁊ aloes.vñ moꝛtuoꝝ coꝛpoꝛa cõdiuntur ne putreſcant.

X yros.i.fructus.

Y as	Ydropicus	Yperion
Y aſpis	Ydropis	Yperlidius
Y conia	Ycolas	Yperſynthelicon
Y conomus	Yle	Yperſophia
Y dalium	Yliacus	Yperphe[illegible]
Y dea	Yliades	Ypocentaurus
Y dida	Ylion	Ypocrita
Y din	Ylius	Ypodiaconus
Y dioma	Ylus	Ypodromus
Y diopate	Ylio	Ypofoꝛa
Y dios	Ynomellum	Ypogabus
Y dolatria	Yos	Ypogeum
Y dolaticum	Ypalage	Ypolidius
Y doꝛ	Ypapanti	Ypomanes
Y dos	Ypaten	Ypogirgium
Y dra	Ypaticus	Ypos
Y poſtaſis	Yper	Yperaſpiſtes
Y pothamus	Ydria	Yperbaton
Y potheca	Ydrius	Yperbole
Y potheas	Ydro	Yperboꝛeus
Y perſanus	Ydrofaba	Yperbolicus
Y poꝛenſis	Yriſmos	Ydromalum
Y ris	Yronia	Yſaac
Y perboleus	Ypercataleticus	Yſachar
Y dromantia	Yperdulia	Yſagoga
Y dromanticus	Ydromellum	Yſpanus
Y ſciros	Yſterologia	Yſopus
Y ſteronpꝛoteron	Yxion	Yxionides

X ante R

X riſtus:qꝛ grecũ eſt ꝑ x ſcribẽdũ eſt chꝛiſtus:ita ⁊ chꝛiſma ſed qꝛ hĩ figura x repꝛeſentat ch: ideo multi latini ſcribũt chꝛiſtus ꝑ ch.vide de hoc in tertia lřa in ſuo loco. Hic nota ꝙ fere quodlibet nomen dei ſcribiť ꝑ tres litteras: ad deſignandũ myſteriũ trinitatis.Xpc ergo quin ſit nomen dei ſcribiť tribus litteris ꝓpter predictam cauſam: ⁊ grecis:qꝛ grecũ:nomen eſt. Hec võ ſcriptura xps greca eſt: ⁊ grece ſunt figure. X võ repꝛeſentat apud grecos ch aſpiratũ: ⁊ vocať chi. Hec figura p repꝛeſentat apud grecos r: ⁊ diciť apud eos ros. Hec võ figura c repꝛeſentat apud eos s: ⁊ vocať ſyma. Iſte ergo figure repꝛeſentant in hoc noĩe xpc illa elementa que apud grecos habent repꝛeſentare ch r s: ⁊ nõ habent repꝛeſentare apud nos.Dicendũ eſt g̊ ꝓpꝛie loquẽdo chi:ros:ſyma:hec võ ſũt noĩa elementoꝝ apud grecos. Sed ſiqs abhoꝛreſcit noĩa greca:abhoꝛreat predictã ſcripturã ⁊ ſcribat illud nomen latinis figuris ſic chꝛiſtus.vel vt ſatiſfaciamus ignoꝛantibus linguã grecam:ſcribat xpc grecis litteris:ſed in litterando ꝓferat latina noĩa illoꝝ elementoꝝ que repſentãt ibi ille figure: ⁊ dicat xpicola ch:r:s:titellus xpc. vel ſicut diciť cõiter ſcribat chꝛiſtus.

X p̃ianiſmus mi:in ch littera exponiť.

X p̃icola le in ch exponiť in tertia littera: ⁊ coꝛ.penul. ſyllabam.ſ.co.

Vocalis eſt et iõ

y

poteſt terminare ſyllabã ⁊ incipere: quacũqꝫ cõſonante ſequente vel precedente: ſicut oẽs vocales faciunt: ⁊ ſcribiť tñ grecis dictionibꝰ vel barbaris apud latinos ſed non vbiqꝫ.vñ ſicut plenius dixi in pꝛincipio none littere:videlicet in i. In multis enim dictionibus grecis vel barbaris an debeãt ſcribi ꝑ i vel ꝑ y apud nos dubiũ eſt:quim neſcimus illas linguas ꝑfecte:qꝛ apud grecos ⁊ barbaros in quibuſdã locis ſcribunť ꝑ i: ⁊ in alijs ꝑ y: ⁊ iõ ſuperius in nona littera tractaui mixtim de dictiõibꝰ que incipiunť ab i: ⁊ de illis q̃ incipiũt ab y.Sũt tñ q̃daꝫ dictiones grece vel barbare q̃ cõiter ſcribunť apud nos ꝑ y.de quibus etiã determinaui ſupꝛa nona littera: ⁊ ſũt iſte infraſcripte.

Zabulon fuit filius

z

lye: ⁊ interꝑtať fluxus ſanguinis filius noctis:odoꝛ ſuauitatis:habitaculũ pulcritudinis:vel foꝛtis.Sextuꝫ eñ hunc filiũ genuerat lya:vñ iã ſecura dixit:Habitabit mecũ vir meꝰ.vñ ⁊ filius dictus eſt habitabulũ.

Z abulus.i.ↄtrarius:vel tranſgreſſoꝛ.Ipſe võ eſt diabolus vñ zabulinus na nũ: ⁊ ꝑ cõpoſitionẽ zabuligena ne.i. de zabulo genitus.⁊ coꝛ.bu ⁊ ge.

Z acharias interpꝛetať memoꝛia dñi ſiue auxiliũ.Septuageſimo võ anno deſolationis tẽpli cõpleto zacharia p̃dicante memoꝛatus eſt dñs ppľi ſui: ⁊ iuſſũ darij: reuerſus eſt dei pplus: ⁊ reedificata eſt vrbs ⁊ templũ.

Z acheus interpꝛetať iuſtus vel iuſtificatꝰ: ⁊ eſt ſyrũ nomẽ non hebꝛeum.

Z alata.i.grando.vñ zalatã gẽmã dicimus:que inſtar grandinis magna eſt.

Z ambꝛi interpꝛetať laceſcens:vel amaricans. Pꝛopꝛie võ nomẽ ab amaritudine eſt illi figuratũ:qꝛ peccando amaricauerit populũ.

Z ama genus monſtri: ⁊ zama etiã qñqꝫ ꝓ fraude dř: ⁊ pro qualibet deceptione.

Z air.i.apꝛilis menſis.

Z eb lupꝰ interꝑtať.vñ zebe oſtia lupi quã lupꝰ ſuffocauit.

Z ebe in zeb exponiť.

Z ebedeus interpꝛetať donatus ſiue fluens. hic fuit pater ſanctoꝝ Jacobi ⁊ Joannis euangeliſte apoſtoloꝝ: ſicut dixi in Jacobus.

Z ebub interpꝛetať muſca.vñ belſebub vir muſcarũ dř.

Z elo las in zelus exponiť.

Z eloſus ſa ſũ: ⁊ zelotes tis a zelus dř.i.emulatoꝛ: quo noĩe dictus eſt ſimon aplus:q̃ ⁊ chananeꝰ dictus eſt a vico galilee chana:vbi aq̃s dñs ↄuertit in vinũ. Chana võ zelus interpꝛetať: ⁊ inde chananeus.i.zelotes.De hoc dictũ eſt in ſimon.Et ſcias ꝙ zelus aliqñ dř amoꝛ viri in vxoꝛẽ:ꝓ quo nõ põt ſuſtinere vt alij miſceať. vñ vir dř zelotes: ⁊ ſm hoc dñs dř zelotes:qꝛ nõ ꝑmittit aĩam ſibi deſponſatam foꝛnicari poſt deos alienos. ⁊ ꝓdu.lo.

Z elotes tis:in zeloſus exponiť.

Z elotypia pie:in zelotypus eſt.

LIVRARIA DA UNIVERSIDADE

CATHOLICON
JOANNIS
JANUENSIS

Sala R
Gab.
Est. 47
Tab.
N.º 11